

Rigsadvokatens analyse af anvendelsen af varetægts- fængslinger

**Analyse af baggrunden for varigheden af varetægtsfængslinger
i anledning af mål nr. 7 i Mål- og resultatplan for anklagemyn-
digheden 2024**

Indhold

1. Indledning	3
1.1. Rapportens opbygning	3
2. Metode og datagrundlag	4
3. Reglerne om varetægtsfængsling i retsplejeloven	6
3.1. Introduktion til gennemgangen	6
3.2. Historisk tilbageblik	6
3.2.1. Lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v.	7
3.2.2. Lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven	8
3.2.3. Lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven	10
3.3. Nugældende regler om varetægtsfængsling	10
3.4. Reglerne om varetægtsfængsling i Sverige og Norge	12
3.4.1. Retsgrundlaget i Norge	12
3.4.2. Retsgrundlaget i Sverige.....	15
4. Analyse på baggrund af generelle dataudtræk på varetægtsfængslingsområdet	21
4.1. Omfanget af varetægtsfængslinger	21
4.2. Varetægtsfængslingers varighed	22
4.2.1. Den gennemsnitlige varighed	22
4.2.2. Den gennemsnitlige varighed for varetægtsforløb afgjort med frifindelse	23
4.2.3. Varighed for varetægtsforløb med mentalerklæring.....	23
4.2.4. Sagsområder og varighedsintervaller for varetægtsforløbene	24
4.2.5. Antal tiltalte.....	26
4.2.6. Varetægtsforløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen	27
4.2.7. Varighed i de enkelte sagsled	28
Varighed vedrørende varetægtsforløb med byretsdom	29
Varighed vedrørende varetægtsforløb med landsretsdom	29
4.3. Sammenfatning	30
5. Analyse på baggrund af Rigsadvokatens dataindsamling på varetægtsfængslingsområdet	32
5.1. Fængslingsgrundlag	32
5.1.1. Narkotika og smugling	35

5.1.2. Vold	36
5.1.3. Røveri.....	36
5.2. Ændringer i fængslingsgrundlag	36
5.2.1. Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 (påvirkningsrisiko).....	36
5.2.2. Retsplejelovens § 762, stk. 2 (retshåndhævelsen)	38
5.3. Varetægtsfængslingernes varighed.....	39
5.3.1. Opdeling af varigheden i faser frem til dom i første instans	39
5.3.2. Opdeling af varigheden i faser frem til dom i landsretten.....	41
5.4. Forhåndsberammelser	42
5.5. Sammenfatning	44
6. Løbende møder mellem anklagemyndigheden og politisøjlen	45
6.1. Mødernes format.....	46
6.2. Erfaringsopsamling.....	47
7. Konklusion	47
7.1. Flere kortvarige varetægtsforløb.....	49
7.2. Sagsområder	49
7.3. Antal tiltalte.....	50
7.4. Mentalerklæringer	51
7.5. Varighed opdelt på sagsled	51
7.5.1. Varetægtsforløb med byretsdom	51
7.5.2. Varetægtsforløb med landsretsdom	52
7.6. Forhåndsberammelser	53
7.7. Fængslingsgrundlag	53
Bilag 1	55
Bilag 2	57
Bilag 3	59

1. Indledning

Der er i sagens natur tale om et alvorligt indgreb, når en person, der endnu ikke er fundet skyldig, fængsles. Det er af samme grund vigtigt løbende at være opmærksom på anvendelsen af varetægtsfængslinger, herunder at varetægtsfængsling alene iværksættes, hvor dette er nødvendigt af hensyn til sagens efterforskning og retsforfølgning. Endvidere bør varetægtsperiodens længde begrænses mest muligt.

Anvendelsen af varetægtsfængslinger har længe haft et stort fokus, og der har bl.a. ved en række ændringer af retsplejelovens regler været iværksat forskellige tiltag med henblik på at begrænse anvendelsen af varetægtsforløb samt sikre den nødvendige fremdrift i varetægtsforløbene. Udviklingen viser, at *antallet* af varetægtsfængslinger er faldet markant – navnlig de sidste 10 år. Gennemsnittet af *varigheden* af forløbene er samlet højere.

Den seneste tid har anvendelsen af varetægtsfængsling på ny været genstand for omfattende offentlig debat i Danmark. Det er i den forbindelse fremhævet bl.a., at der varetægtsfængsles mere i Danmark end i andre nordiske lande, som Danmark plejer at sammenligne sig med. Endvidere har der været fokus på brugen af varetægtsfængsling i forbindelse med arbejdet med regeringens strafreform bl.a. for at afdække, om der på varetægtsfængslingsområdet kan være et potentiale i at frigøre kapacitet i kriminalforsorgen.

Som led i arbejdet med regeringens strafreform blev der i 2024 indsat følgende mål om analyse af anvendelsen af varetægtsfængslinger i anklagemyndighedens mål- og resultatplan, der danner grundlag for denne rapport:

”Anklagemyndigheden vil i 2024 gennemføre en dataindsamling på varetægtsfængslingsområdet og udarbejde en analyse af baggrunden for varigheden af varetægtsforløb. Anklagemyndigheden og politisøjlen vil i den forbindelse løbende afholde møder med et skærpet fokus på anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, navnlig med fokus på vurdering af nødvendigheden af varetægtsfængsling over for proportionaliteten. Anklagemyndigheden vil på baggrund af dataindsamlingen og erfaringerne fra møderne i de to søjler udarbejde en samlet afrapportering.”

Formålet med rapporten er primært at belyse, hvilke faktorer der kan have indflydelse på varigheden af de enkelte varetægtsforløb.

1.1. Rapportens opbygning

I rapporten gennemgås indledningsvis undersøgelsens metode og datagrundlag med henblik på at præsentere de generelle forbehold, som data i rapporten skal tolkes i lyset af.

Herefter behandles reglerne om varetægtsfængsling i retsplejeloven med det formål at introducere regelgrundlaget og i overordnede træk skitsere den historiske udvikling af reglerne på varetægtsfængslingsområdet. Dette med henblik på at beskrive de regler, der sætter rammen for politiets og anklagemyndighedens brug af varetægtsfængsling som led i efterforskningen af strafbare forhold. Endvidere skitseres det norske og svenske regelgrundlag på varetægtsfængslingsområdet. Det bemærkes i den forbindelse, at der med afsnittet om norsk og svensk ret alene sigtes til en introduktion til reglerne om varetægtsfængsling for de lande, Danmark normalt sammenligner sig med. Rapporten indeholder således ikke en analyse af anvendelsen af varetægtsfængsling i Norge og Sverige i forhold til Danmark, idet en egentlig analyse heraf efter Rigsadvokatens opfattelse – ud over en gennemgang af regelgrundlaget – tillige vil kræve tværgående sammenligning om oplysninger vedrørende bl.a. kriminalitetsbilledet, straffniveau, øvrige straffeprocessuelle regler om sagens behandling ved domstolene mv.

I de efterfølgende afsnit følger Rigsadvokatens analyse af varetægtsfængslingsområdet. I analysen undersøges en række udvalgte faktoreres indvirkning på varigheden af varetægtsforløb. Faktorerne baserer sig på en række hypoteser om, hvilke omstændigheder bl.a. der efter anklagemyndighedens opfattelse kan have indvirkning på varetægtsfængslingsforløbenes varighed. Gennemgangen skal endvidere ses i lyset af, hvilke valide data der har været til rådighed.

Med afsæt i rapportens analyse gennemgås afslutningsvis hovedårsagerne til varetægtsfængslingers varighed, herunder om enkelte faktorer har en særlig betydning for varigheden.

2. Metode og datagrundlag

Rapporten bygger i det væsentlige på dataudtræk fra politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS). Data til brug for denne rapport er trukket af flere omgange i løbet af oktober og november 2024. Derudover har de enkelte embeder under pkt. 5 bidraget med oplysninger, som ikke kan trækkes fra POLSAS.

Det bemærkes, at opgørelser baseret på dataudtræk fra POLSAS indeholder dynamiske data. Efterfølgende opdateringer i systemet vil således kunne have betydning for opgørelserne, herunder opgørelser fra tidligere år. Efterfølgende opdateringer kan f.eks. skyldes rettelse af indtastningsfejl, indtastning af senere kommende eller forsinkede opdateringer.

Derudover skal det bemærkes, at data trukket fra POLSAS er forbundet med en vis datausikkerhed som følge af eventuelle manuelle fejlregistreringer i politikredsene. Opgørelserne er således behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem.

Med hensyn til tabel 11 i analysen skal det særskilt bemærkes, at denne baserer sig på data trukket fra Kriminalregistret i oktober 2024. Data fra Kriminalregistret er ligeledes dynamiske data, hvorfor der tages forbehold for indtastningsfejl, forsinkede opdateringer, nye afgørelser mv., der kan have betydning for opgørelserne i tabellen.

Afsluttede varetægtsforløb er periodiseret efter slutdato. Det betyder, at sager med iværksat varetægtsfængsling i f.eks. 2022 indgår i 2023, hvis varetægtsfængslingen er ophørt i 2023.

Opgørelsesmetoden er baseret på antal afsluttede varetægtsforløb og ikke antal personer. Det betyder, at hvis en person afslutter to varetægtsforløb samme år, tæller det som to afsluttede forløb og ikke som én person.

Varetægtsforløb, under hvilke der afsiges dom i forbindelse med grundlovsforhøret (straksdom), er ikke medtaget i opgørelserne. Disse sager afgøres som udgangspunkt senest 24 timer efter anholdelsen og har derfor en særlig karakter.

Det bemærkes endvidere, at varigheden af et varetægtsforløb regnes fra datoen for rettens beslutning om varetægtsfængsling (grundlovsforhøret), og indtil der sker løsladelse fra varetægtsfængslingen. Dette kan f.eks. være ved overgang til afsoning eller i forbindelse med straffesagens afgørelse. Hvis en person varetægtsfængsles efter endelig dom med henblik på afsoning, vil perioden fra endelig dom til overgang til afsoning som udgangspunkt indgå i opgørelsen. Er dette ikke tilfældet, vil det fremgå af de pågældende tabeller.

I tabeller vedrørende afsluttede varetægtsforløb afgjort med frifindelse er alene medtaget afsluttede varetægtsforløb, under hvilke der er sket frifindelse for dét forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på. Det betyder, at vedkommende, der er blevet frifundet for dét forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på, kan være idømt en fældende afgørelse, herunder en frihedsstraf, vedrørende andre forhold, der indgår i samme sagskompleks.

Tabellerne vil som udgangspunkt være gengivet i rapporten. Visse tabeller vil grundet deres omfang ikke fremgå af selve rapporten. Disse er i stedet at finde i bilag 2 og 3. Dette vil fremgå de relevante steder i rapporten.

Bilag 1 indeholder en oversigt over gerningskoder, der henhører under de sagsområder, der nævnes i tabel 8, 16-17 og 19-22. En gerningskode er en femcifret kode, som indeholder oplysninger om kriminalitetstypen. Én gerningskode kan dække over en eller flere strafbelagte bestemmelser, ligesom samme strafbelagte bestemmelse kan være tilknyttet flere forskellige gerningskoder. Varetægtsfængslinger registreres på sigtelsesgerningskoden. Registrering af gerningskode sker manuelt. Hvis der efterfølgende sigtes eller rejses tiltale for en anden kriminalitetstype end den, som

varetægtsfængslingen er knyttet op på, vil der som udgangspunkt *ikke* ske ændring af gerningskoden.

I det følgende foretages analysen med afsæt i en række udvalgte faktorer, der i det væsentlige er baseret på en række hypoteser om, hvilke omstændigheder der kan forklare den højere gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb i Danmark.

Endelig skal det om analysen bemærkes, at denne består af tre dele: En analyse på baggrund af generelle dataudtræk på varetægtsfængslingsområdet, en analyse på baggrund af data, som er indsamlet af Rigsadvokaten i 2024, samt en gennemgang af de løbende møder om anvendelsen af varetægtsfængsling, der som led i anklagemyndighedens mål- og resultatplan har været afholdt mellem politiet og anklagemyndigheden i 2024.

3. Reglerne om varetægtsfængsling i retsplejeloven

3.1. Introduktion til gennemgangen

I det følgende afsnit belyses udviklingen på varetægtsfængslingsområdet, herunder nogle af de lovændringer, der gennem årene er foretaget bl.a. med henblik på at reducere anvendelsen og varigheden af varetægtsforløb. Af hensyn til rapportens omfang vil de væsentligste ændringer alene blive beskrevet i overordnede træk.

3.2. Historisk tilbageblik

Den historiske udvikling af varetægtsfængsling er beskrevet bl.a. i betænkning nr. 728/1974 om anholdelse og varetægt.

Varetægtsfængsling er den ældste kendte form for frihedsberøvelse i strafferetsplejen. I takt med, at den inkvisitoriske procesform gradvist blev indført i Danmark fra slutningen af det 18. århundrede, blev varetægtsfængsling mere udbredt og gav gennem tiden anledning til mange og langvarige varetægtsfængslinger. Det skyldes, at varetægtsfængsling under den inkvisitoriske procesform (som senere blev afskaffet) blev set som et velegnet middel til at motivere sigtede til at tilstå.

Den udbredte anvendelse af varetægtsfængsling affødte derfor allerede dengang kritik. Med retsplejeloven, der trådte i kraft den 1. oktober 1919, gennemførtes en omfattende reform af varetægtsfængslingsområdet med det udtalte formål væsentligt at begrænse anvendelsen af varetægtsfængslinger.

Reformen gjorde op med brugen af de såkaldte tilståelsesarrestere. Der blev endvidere fastsat snævre betingelser for anvendelsen af varetægtsfængslinger, der indførtes regler til sikring af en human behandling af varetægtsfængslede, ligesom der blev tilskyndet til anvendelse af varetægts-

surrogater. Hertil kom, at den inkvisitoriske procesform blev omformet til en i det væsentlige akusatorisk retspleje, som man kender det i dag, hvor funktionerne som dommer, anklager og forsvarer er adskilt allerede på processens indledende stadier.

De ved retsplejeloven indførte reformer bevirkede dog ikke, at kritikken om anvendelsen af varetægtsfængsling blev indstillet. Retsplejeloven har siden gennemgået flere ændringer på varetægtsfængslingsområdet med henblik på iværksættelse af tiltag, der skal medvirke til, at varetægtsfængsling alene anvendes i de tilfælde, hvor dette er nødvendigt af hensyn til sagens efterforskning og retsforfølgning og med henblik på at sikre den nødvendige fremdrift i sagerne.

3.2.1. Lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v.

Ved lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægtsfængsling, erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten, m.v.), som trådte i kraft den 1. oktober 1978, blev retsplejelovens kapitel 70 om varetægtsfængsling nyafattet.

Det fremgår af forarbejderne (lovforslag nr. L 134 af 16. december 1977, de almindelige bemærkninger, pkt. I og III), at lovforslaget byggede på bl.a. Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 728 af 1. januar 1974 om anholdelse og varetægt, og at lovforslaget i det væsentlige blev udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Det fremgår endvidere, at behandlingen af reglerne om varetægtsfængsling tog sit udgangspunkt i den kritik, som var rejst mod gældende praksis om varetægtsfængsling. Denne gik først og fremmest på *omfanget* af varetægtsfængslinger, idet det blev gjort gældende, at varetægtsfængsling blev anvendt i videre omfang end fornødent eller i situationer, der ikke var dækket af fængslingsbetingelsernes ordlyd. Kritikken rettede sig dog også mod varetægtsfængslingernes *varighed* og mod, at begrundelserne for retternes fængslingskendelser var for summariske.

Med henblik på at styrke kontrollen med anvendelsen af varetægtsfængslinger i Danmark blev der med lovforslaget lagt op til en række ændringer af retsplejelovens bestemmelser om varetægtsfængsling.

Bl.a. blev retsplejelovens § 767, stk. 1, om tidsfrister nyafattet. Fristen for varetægtsfængslingen skal herefter være så kort som mulig og må ikke overstige 4 uger. I betænkning nr. 728 om anholdelse og varetægt, afsnit II, er det anført som begrundelse bl.a., at formålet var at henlede retternes opmærksom på, hvorvidt den enkelte arrestantsag fremmes hurtigst muligt.

Endvidere blev proportionalitetsbestemmelsen i retsplejelovens § 762, stk. 3, indsat. Det følger af denne bestemmelse, at varetægtsfængsling ikke kan anvendes, hvis lovovertredelsen kan ventes

at medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Derudover var det ved denne lovændring, at retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, om fængsling på grund af påvirkningsrisiko fik sin nuværende ordlyd.

3.2.2. Lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven

Ved lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængsling m.v.), som trådte i kraft den 1. juli 2008, blev der foretaget yderligere ændringer i retsplejelovens kapitel om varetægtsfængsling.

Det fremgår af forarbejderne (lovforslag nr. L 78 af 27. februar 2008, de almindelige bemærkninger, pkt. 1), at formålet med ændringen navnlig var at begrænse antallet af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger med henblik på generelt at bidrage til en hurtigere behandling af straffesager.

Det er videre anført, at lovforslaget byggede på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger, som havde til opgave at vurdere bl.a., hvordan der kunne iværksættes yderligere hensigtsmæssige tiltag, som - uden at tilsidesætte hensynet til en effektiv efterforskning og kriminalitetsbekæmpelse - ville kunne begrænse den tidsmæssige udstrækning af sigtelser og varetægtsfængslinger.

Med lovforslaget blev der herefter lagt op til en række yderligere ændringer af retsplejelovens bestemmelser om varetægtsfængsling.

En væsentlig ændring var i den forbindelse bl.a. indsættelsen af retsplejelovens § 768 a, hvorved der i loven blev fastsat tidsfrister for varetægtsfængslingers varighed, herunder særlige tidsfrister for arrestanter under 18 år. Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår det, at der med forslaget ikke blev tilsigtet en absolut grænse for, hvor længe en varetægtsfængsling kan opretholdes, men at der med bestemmelsen skulle markeres et punkt, hvor varetægtsfængsling enten bør være ophørt eller måtte kræve en særlig begrundelse.

Endvidere blev retsplejelovens § 764, stk. 1, om anklagemyndighedens begrundelse for varetægtsfængsling ændret, idet der herved blev lagt op til et krav om en skriftlig begrundelse for anklagemyndighedens anmodning om fortsat varetægtsfængsling. I de specielle bemærkninger til bestemmelsen er det anført, at formålet dels var at betone vigtigheden af politiets og anklagemyndighedens overvejelser om at anvende fortsat varetægtsfængsling, dels at give domstolene et bedre

grundlag for i den enkelte straffesag at træffe bestemmelse om, hvorvidt betingelserne for fortsat varetægtsfængsling er opfyldt.

Der blev derudover foretaget ændringer i retsplejelovens § 764, stk. 4, med henblik på i visse tilfælde at stille øgede krav til retternes begrundelser for kendelser om varetægtsfængsling. Dette gjaldt for det første fængslinger efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Det blev bestemt, at retten i kendelser om varetægtsfængsling efter § 762, stk. 1, nr. 3, skal anføre de væsentlige efterforskningskridt, som forventes foretaget inden for fristen for varetægtsfængslingen. For det andet blev det med ændringen bestemt, at der også med hensyn til kendelser ud over fristerne i § 768 a skulle stilles særlige krav til begrundelserne for fortsat fængsling.

Med et nyt stk. 2 i retsplejelovens § 767 blev der tillige indført mulighed for at forlænge varetægtsfængslinger frem til dom, når anklagemyndigheden har indleveret anklageskrift til retten, og retten har fastsat et tidspunkt for hovedforhandlingen. Formålet var ifølge de specielle bemærkninger til bestemmelsen at mindske antallet af formelle retsmøder om fristforlængelser uden protest.

Samtidig blev der med lovændringen foretaget en udvidelse af mulighederne for at afholde retsmøde før hovedforhandlingen med henblik på anticiperet bevisførelse, således at adgangen til at foretage indenretlig afhøring forud for hovedforhandlingen blev udvidet til også at omfatte tilfælde, hvor sigtede er varetægtsfængslet uden samtidig at være anbragt i isolation, jf. retsplejelovens § 747, stk. 3.

Endvidere indsattes retsplejelovens § 843 a, stk. 1, hvorefter hovedforhandlingen så vidt muligt skal berammes inden for to uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten, og hvorefter hovedforhandling skal gennemføres hurtigst muligt, hvis sigtede er varetægtsfængslet.

Endelig blev det med retsplejelovens § 843 b indført, at retten efter anmodning, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift, kan forhåndsberamme hovedforhandling i sagen. Formålet med bestemmelsen var ifølge de specielle bemærkninger at lovfæste og styrke den i praksis anvendte mulighed for forhåndsberømmelse af hovedforhandlingen med henblik på at nedbringe den samlede sagsbehandlingstid i straffesager.

Strafferetsplejeudvalget havde med betænkning nr. 1492/ 2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger endvidere til opgave at vurdere, hvorvidt der inden for rammerne af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra c, om bl.a. retten til at få bistand fra en forsvarer, kunne være anledning til at foretage ændringer eller justeringer for generelt at reducere sagsbehandlingstiden i straffesager.

I den forbindelse blev retsplejelovens § 733, stk. 2, ændret, hvorved der blev skabt hjemmel til, at retten kan nægte beskikkelse af en ønsket forsvarer, hvis dennes medvirken vil medføre en forsinkelse af betydning for sagens fremme. Der er således tale om en ændring, der ikke direkte knytter sig til retsplejelovens kapitel om varetægtsfængsling, men som havde baggrund i et ønske om generelt at reducere sagsbehandlingstiden i straffesager.

3.2.3. Lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven

Ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven, som trådte i kraft den 1. juli 2018, blev bl.a. retsplejelovens § 843 a, stk. 1, ændret, således at hovedforhandlingen nu skal berammes hurtigst muligt og så vidt muligt inden for 2 uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift. Det blev hermed tydeliggjort, at retten i alle tilfælde skal beramme sagen hurtigst muligt efter anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten, og at 2-ugers fristen udgør den yderste frist for at beramme sagen, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Ved ændringen blev reglerne om forsvarerbeskikkelse endvidere justeret, idet den tidligere gældende bestemmelse i retsplejelovens § 733, stk. 2, blev videreført i § 735, stk. 3, hvorefter en person ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Formålet var at markere, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det hidtil har været tilfældet.

3.3. Nugældende regler om varetægtsfængsling

I dag findes reglerne om varetægtsfængsling fortsat i retsplejelovens kapitel 70.

Det følger i den forbindelse af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1-3, om fængslingsbetingelserne, at en sigtet kan varetægtsfængsles, når der er *begrundet mistanke* om, at vedkommende har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og

- 1) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at vedkommende vil unddrage sig strafforfølgning eller fuldbyrdelsen,
- 2) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at vedkommende på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller
- 3) der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1-2, følger det, at en sigtet endvidere kan varetægtsfængsles, når der foreligger en *særligt bestyrket mistanke* om, at vedkommende har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og

hensynet til retshåndhævelsen efter oplysninger om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, eller vedkommende har begået en af de i § 762, stk. 1, nr. 2, nævnte lovovertrædelser, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Af retsplejelovens § 762, stk. 3, fremgår det, at varetægtsfængsling ikke må anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Det er retten, der efter anmodning fra anklagemyndigheden afgør, om sigtede skal varetægtsfængsles, jf. retsplejelovens § 764, stk. 1.

Det følger herefter af retsplejelovens § 764, stk. 4, bl.a., at rettens afgørelse træffes ved kendelse. Varetægtsfængsles sigtede, anføres i kendelsen de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for varetægtsfængsling er opfyldt. Sker varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, anføres indtil efterforskningens afslutning endvidere de væsentligste efterforskningsskridt, som forventes foretaget inden for fristen for varetægtsfængslingen.

Er betingelserne for anvendelse af varetægtsfængsling til stede, men kan varetægtsfængslingens øjemed opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, træffer retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægtsfængsling bestemmelse derom, jf. retsplejelovens § 765, stk. 1.

I retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 1-7, oplistes herefter en række eksempler på mindre indgribende foranstaltninger end varetægtsfængsling, som ikke er udtømmende.

Et eksempel på en mindre indgribende foranstaltning er, at retten kan træffe bestemmelse om ophold i egnet hjem eller institution efter retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3, som ofte avendes i sager med unge lovovertrædere.

Et andet eksempel er, at retten i medfør af retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 4, kan træffe bestemmelse om, at den sigtede skal undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende, om fornødent på hospital eller særlig institution, hvilket ofte anvendes i sager om psykisk afvigende lovovertrædere.

I kendelser om varetægtsfængsling fastsættes der i medfør af retsplejelovens § 767, stk. 1, en frist for varetægtsfængslingens eller foranstaltningens længde. Fristen skal være så kort som muligt og

må ikke overstige fire uger. Den kan dog forlænges med højst fire uger ad gangen. Efter bestemmelsens stk. 2, kan retten, når anklagemyndigheden har indleveret anklageskrift til retten, og retten har fastsat tidspunkt for hovedforhandlingen, ved udløb af en frist efter stk. 1, bestemme, at varetægtsfængslingen skal fortsætte uden yderligere forlængelser, indtil der er afsagt dom i sagen.

Endelig kan der henvises til retsplejelovens § 768 a, stk. 1, hvori der er fastsat tidsfrister for varetægtsfængslingens varighed, herunder med særlige tidsfrister for varetægtsfængslede personer under 18 år, som kan fraviges, hvis der foreligger særlige omstændigheder eller for varetægtsfængslede personer under 18 år, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder.

Det bemærkes endelig, at retsplejelovens regler om varetægtsfængsling suppleres af reglerne om fængsling af udlændinge i hjemrejseloven.

Det følger i den forbindelse af hjemrejselovens § 14, stk. 1, at en udlænding kan varetægtsfængsles, når der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse under sagen og under eventuel appel, indtil den pågældende kan udsendes som følge af en eventuel beslutning om udvisning, og når mindst en af følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Udlændingen ikke har fast bopæl her i landet, og der er begrundet mistanke om, at udlændingen har begået en lovovertrædelse, der kan medføre udvisning ved dom.
- 2) Udlændingen er indrejst i strid med indrejseforbud.

3.4. Reglerne om varetægtsfængsling i Sverige og Norge

Som anført under pkt. 1.1., er der som led i denne rapport ikke foretaget en analyse af varetægtsområdet i Sverige og Norge. I det følgende beskrives derfor alene reglerne om varetægtsfængsling i Sverige og Norge med det formål i hovedtræk at skitsere forskelle og ligheder med de danske regler om varetægtsfængsling.

3.4.1. Retsgrundlaget i Norge

De norske regler om varetægtsfængsling fremgår af lov om rettergangsmåten i straffesaker af 22. maj 1981 nr. 25 (straffeprosessloven) kapitel 14. Hovedbetingelserne herfor fremgår af straffeprosesslovens § 184, 2. led, jf. §§ 171, 172, 173 2. led, og 173 a.

Loven kræver for det første "skjellig grund" til mistanke om, at der er begået et strafbart forhold. Mistankekravet indebærer, at der må foreligge sandsynlighedsovervægt for skyld. Kravet gælder for alle strafbarhedsvilkårene, herunder også kravet om tilregnelse. Mistanken skal kunne knyttes til en eller flere handlinger, som efter loven kan medføre højere straf end fængsel i 6 måneder. Det

er maksimumstraffen i den enkelte straffebestemmelse, der er afgørende, og ikke den straf, som man kan forvente udmålt i den konkrete sag.

Herudover skal mindst en af de særlige betingelser i straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 1-4 være opfyldt:

Efter straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 1, (der i vidt omfang svarer til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1) er der mulighed for varetægtsfængsling, når der er grund til at frygte, at den mistænkte vil unddrage sig strafforfølgningen eller fuldbyrdelsen af straf eller andre forholdsregler (dom til psykisk helseværn eller tvungen omsorg). Udtrykket "forfølgningen" omfatter både efterforskningen og hovedforhandlingen, mens udtrykket "fuldbyrdelsen" omfatter afsoningen. Frygten for flugt skal være konkret begrundet, hvilket indebærer, at det skal være mere end en ren mulighed for, at unddragelse til finde sted. Der er ikke krav til sandsynlighedsovervægt. En konkret begrundet fare vil normalt være tilstrækkelig.

Efter straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 2, (der til dels svarer til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3) er der mulighed for varetægtsfængsling, når der er grund til at frygte, at den mistænkte vil ødelægge beviserne i sagen. Bestemmelsen omfatter enhver form for bevisødelæggelse, herunder fjernelse af spor eller påvirkning af vidner eller medskyldige. Det er en betingelse, at der foreligger "nærliggende fare" for bevisødelæggelse. Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at der skal være en reel mulighed for, at sigtede ødelægger eller forspilder bevis og en sandsynlighed for, at den sigtede vil gøre brug af denne mulighed. Den norske Højesterets ankeudvalg har i den forbindelse præciseret, at retten skal angive konkrete forhold i sagen, som tilsiger, at der er en overvejende sandsynlighed for, at sigtede vil ødelægge bevis. Som eksempler på momenter, der kan indgå i vurderingen, kan nævnes sagens karakter og samlede bevisbillede, herunder i hvilken grad beviserne lader sig påvirke, og om den sigtede tidligere har vist evne og vilje til at ødelægge beviser.

Efter straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 3, (der til dels svarer til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2) er der mulighed for varetægtsfængsling, når der er fare for nye strafbare handlinger, som kan medføre højere straf end fængsel i 6 måneder. Bestemmelsen har et præventivt formål, og det følger af bestemmelsens forarbejder, at der skal foretages en skønsmæssig bedømmelse af såvel farligheden og alvorligheden af de befrygtede lovovertrædelser, som af mulighederne for at afværge faren på anden måde. Det kræves ikke, at lovovertrædelserne er af samme art som de handlinger, vedkommende allerede er sigtet for. Om farligheden fremgår det af forarbejderne, at der stilles strenge krav til bevisbyrden, og at der må være en stærk grad af overvejende sandsynlighed for nye lovovertrædelser, hvis den pågældende ikke varetægtsfængsles. I farlighedsvurderingen indgår desuden lovovertrædelsens karakter og alvor, samt sigtedes personlige forhold, herunder psykiske helbred, livssituation og om vedkommende tidligere har begået lovovertrædelser eller tilhører et belastet miljø.

Efter straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 4, (der ikke umiddelbart kan genfindes i dansk ret) er der mulighed for varetægtsfængsling, når den mistænkte selv begærer det "af grunde, som findes fyldestgørende". Der skal foreligge en positiv begæring fra sigtede, og et samtykke er ikke tilstrækkeligt. Dette fængslingsgrundlag er blandt andet begrundet i, at enkelte sigtede ønsker beskyttelse/hjælp på grund af stærk skyldfølelse, mangel på et sted at bo, et ønske om beskyttelse mod andre kriminelle m.v. En årsag til, at sigtede ville ønske varetægtsfængsling kunne således være frygt for repressalier fra andre kriminelle, som sigtede har givet oplysninger om, f.eks. i et narkotikamiljø. Bestemmelsen er endvidere et udtryk for, at det kan være hensigtsmæssigt, at sigtede kan pågribes og fængsles, når den pågældende kan regne med at få en længere ubetinget fængselsstraf, idet frihedsberøvelsen i sådanne tilfælde vil blive fratrukket afsoningstiden, og sigtede vil kunne begynde at afsone dommen straks.

Der er herudover hjemmel til varetægtsfængsling i følgende tilfælde:

Efter straffeprocesslovens § 184, 2. led, jf. § 172, (svare i vidt omfang til retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1) er der udvidet adgang til varetægtsfængsling, når der foreligger en meget stærk sandsynlighed for, at den sigtede er skyldig i en alvorlig lovovertrædelse. Straffeprocesslovens § 172 betegnes som retshåndhævelsesarrest, og formålet med bestemmelsen er at modvirke, at almenheden føler sig utryg, eller at befolkningen mister tillid til retssystemet ved, at personer, som er sigtet for drab, voldtægt, groft røveri og andre særlige alvorlige lovovertrædelser, er på fri fod frem til en domfældelse.

Såfremt den mistænkte ikke har fast bopæl i landet, er der i straffeprocesslovens § 184, 2. led, jf. § 172, (svare i vidt omfang til hjemrejselovens § 14) mulighed for varetægtsfængsling, når der er grund til at frygte, at den sigtede vil unddrage sig forfølgningen, fuldbyrdelsen af straffen m.v. ved at flygte til udlandet. Kriminalitetskravet i § 171, 1. led, skal ikke være opfyldt, men der skal fortsat være "skjellig grunn" til mistanke. Bestemmelsen anvendes særligt over for udlændinge, der har gjort sig skyldige i lovovertrædelser i Norge.

Efter straffeprocesslovens § 184, 2. led, jf. § 173 a, (svare i vidt omfang til retsplejelovens § 763) er der mulighed for varetægtsfængsling ved mistanke om overtrædelse af vilkår knyttet til tidligere idømte sanktioner, eksempelvis "skjellig grunn" til mistanke om alvorlige eller gentagne brud på vilkår knyttet til en betinget dom eller brud på vilkår for prøveløsladelse fra forvaring.

Straffeprocesslovens bestemmelser om varetægtsfængsling angiver alene grænserne for, hvornår der er mulighed for varetægtsfængsling. Om betingelserne i den konkrete sag er opfyldt afhænger af en samlet vurdering af, om varetægtsfængsling bør anvendes, hvilket i alle tilfælde skal være både nødvendigt og forholdsmæssigt, jf. straffeprocesslovens § 170 a. Retten skal således foretage

en konkret vurdering af, om varetægtsfængsling er egnet til at realisere det aktuelle efterforskningskridt i sagen, samt foretage en vurdering af, om formålet kan opnås med mindre indgribende tiltag, eksempelvis ved anvendelse af varetægtssurrogat. Ved forholdsmæssighedsvurderingen indgår blandt andet lovovertredelsens alvor, mistankens styrke og sigtedes personlige forhold, herunder eksempelvis alder, helbredstilstand, familieforhold og forsørgelsesgrundlag.

Der gælder særlige regler for varetægtsfængsling af personer under 18 år. Det følger således at straffeprocesslovens § 184, 2. led, at personer under 18 år ikke skal varetægtsfængsles, medmindre det er tvingende nødvendigt. Begrebet "tvingende nødvendigt" indebærer et absolut krav om, at der ikke findes noget alternativ til varetægtsfængsling. Endvidere skal fremstilling ske senest dagen efter anholdelsen.

Fremstilling skal efter straffeprocesslovens § 183, 1. led, som hovedregel ske snarest muligt og senest 48 timer efter anholdelsen. Hvis det efter en samlet vurdering anses for særligt påkrævet, kan fremstilling ske senere, om end aldrig senere end på tredjedagen efter anholdelsen. Retten afgør ved fremstillingen ved kendelse, om betingelserne for varetægtsfængsling er opfyldt.

Sammenligning mellem Danmark og Norge

Det ses på baggrund af ovenstående gennemgang af retsgrundlaget for varetægtsfængsling i Norge, at norsk ret i vidt omfang er bygget op på samme måde som dansk ret, idet der alene ses at være enkelte forskelle.

Som eksempel herpå kan nævnes, at straffeprocesslovens § 171, 1. led, nr. 1, ses at give adgang til varetægtsfængsling i stort set samme omfang som retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, idet der efter begge bestemmelser er hjemmel til varetægtsfængsling, når der er grund til at antage, at den sigtede vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen.

Der er dog også visse forskelle. Som eksempel herpå kan nævnes straffeprocesslovens § 184, 2. led, hvoraf fremgår, at personer under 18 år ikke skal fængsles, medmindre det er tvingende nødvendigt. Et sådant krav til varetægtsfængsling af personer under 18 år findes ikke i retsplejeloven. Forskellen må antages at medføre, at der i Danmark er videre adgang til at varetægtsfængsle personer under 18 år, dog således, at sigtedes alder vil kunne indgå i afvejningen efter retsplejelovens § 762, stk. 3.

3.4.2. Retsgrundlaget i Sverige

De svenske regler om varetægtsfængsling fremgår af rättegångsbalken (1942:740). Hovedreglen om varetægtsfængsling findes i rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 1.

Retten træffer beslutning om varetægtsfængsling efter begæring fra en anklager. Forud for anklagerens begæring om varetægtsfængsling vil anklageren have truffet beslutning om at anholde den mistænkte. Anklageren kan træffe beslutning om anholdelse, hvis anklageren vurderer, at der er grundlag for varetægtsfængsling. Hvis anklageren ikke tilbagekalder sin anholdelsesbeslutning, skal en begæring om varetægtsfængsling indgives til retten senest kl. 12.00 på tredjedagen efter anholdelsesbeslutningen. Retten skal derefter inden for 96 timer efter frihedsberøvelsen (politiets pågribelse), behandle anklagerens begæring ved et retsmøde.

Efter rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 1, (der til dels svarer til retsplejelovens § 762, stk. 1) kræves der "sannolika skäl" til mistanken om en forbrydelse, som efter loven kan medføre fængsel i 1 år eller mere, samt at én af de særlige varetægtsfængslingsgrunde foreligger; risiko for afvigelse (flugtfare), risiko for vanskeliggørelse af efterforskningen (kollusionsfare) eller risiko for forsat kriminalitet (recidivrisiko). Risikoen for flugt, kollusion eller recidiv skal være konkret og i enkelte tilfælde fremstå som betydelig.

Varetægtsfængsling kan ikke anvendes, hvis det må antages, at straffen for forbrydelsen vil blive fastsat til bøde.

Af rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 3, (der til dels svarer til retsplejelovens § 762, stk. 3) fremgår det, at afgørelse om varetægtsfængsling kun kan træffes, hvis begrundelsen for varetægtsfængslingen vejer tungere end den krænkelser i øvrigt, som varetægtsfængslingen medfører for den mistænkte eller for enhver anden modstridende interesse. En sådan anden modstridende interesse, som retten skal tage højde for, er f.eks. hvordan en afgørelse om varetægtsfængsling påvirker den mistænkte nærtstående (børn eller andre pårørende, der er afhængige af den mistænkte omsorg).

Det fremgår endvidere af rättegångsbalken kapitel 45, § 14, stk. 2, bl.a., at hvis den tiltalte anholdes eller tilbageholdes, skal hoveforhandlingen påbegyndes snarest og senest to uger fra den dag, hvor tiltalen er rejst.

Derudover findes der i loven (lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare) særlige regler vedrørende unge lovovertrædere (15-17 år), som begrænser muligheden for varetægtsfængsling.

Formodningsreglen

Ved meget alvorlige forbrydelser, det vil sige forbrydelser, som efter loven kan medføre fængsel i ikke under 1 år og 6 måneder, vil der være en formodning for, at der kan ske varetægtsfængsling, men varetægtsfængsling er i intet tilfælde obligatorisk, jf. rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 2. Formodningsreglen indebærer, at retten ved sin prøvelse skal lægge til grund, at én af de særlige

varetægtsfængslingsgrunde er til stede, hvis kriminalitetskravet er opfyldt. Kun hvis det er åbenbart, at der ikke foreligger en særlig varetægtsfængslingsgrund, kan retten afslå anklagerens begæring om varetægtsfængsling. Retten skal dog også i disse tilfælde foretage en proportionalitetsafvejning.

Det bemærkes i den forbindelse, at grænsen for, hvornår formodningsreglen finder anvendelse, blev lempet pr. 1. juli 2023. Tidligere vedrørte formodningsreglen forbrydelser, som efter loven kunne medføre fængsel i 2 år eller mere.

Som eksempler på forbrydelser, der i dag er omfattet af formodningsreglen, kan nævnes røveri og groft seksuelt misbrug af børn.

Varetægtsfængsling for mindre alvorlige forbrydelser

Rättegångsbalken kapitel 24, § 2, regulerer i hvilke tilfælde, varetægtsfængsling kan finde sted uafhængigt af forbrydelsens art, dvs. også ved forbrydelser, som efter loven ikke kan medføre fængsel i 1 år eller mere. Bestemmelsen kan anvendes i tilfælde, hvor den mistænkte er ukendt og nægter at oplyse sit navn og sin bopæl, eller hvis den mistænkte oplysninger herom kan antages at være falske, samt i tilfælde, hvor den mistænkte ikke har bopæl i Sverige, og der er risiko for, at den pågældende ved at rejse til udlandet vil uddrage sig retsforfølgelse eller straf (også kaldet "kvalificeret flugtrisiko").

Der er således tale om en undtagelse fra det almindelige kriminalitetskrav om fængsel i 1 år eller mere, ligesom de særlige varetægtsfængslingsgrunde i bestemmelsen adskiller sig fra de almindelige varetægtsfængslingsgrunde. Kravet om "sannolika skäl" til mistanken om en forbrydelse og proportionalitetskravet skal fortsat være opfyldt.

Muligheden for varetægtsfængsling i disse sager forudsættes anvendt restriktivt.

Begrænsninger

Efter rättegångsbalken kapitel 24, § 5 a kan retten give anklageren ret til at pålægge den mistænkte forskellige begrænsninger under varetægtsfængslingen, hvilket indebærer, at den mistænkte kontakt med omverdenen kan begrænses. Det forudsættes i den forbindelse, at der er en risiko for, at den mistænkte vil fjerne bevis eller på anden måde vanskeliggøre efterforskningen i sagen.

Retten beslutter hvilke begrænsninger, anklageren kan pålægge den mistænkte, men det er anklageren, der træffer afgørelse om anvendelse af de enkelte begrænsninger, jf. häkteslagen (2010:611) kapitel 6, § 3.

De forskellige begrænsninger, der kan pålægges den mistænkte under varetægtsfængslingen fremgår af hækteslagen kapitel 6, § 2.

Utredningshæktning

Rättegångsbalken kapitel 24, § 3, regulerer såkaldt utredningshæktning, dvs. varetægtsfængsling af hensyn til efterforskningen, der vedrører frihedsberøvelse af en person, som ikke med "sannolika skäl" er mistænkt for en forbrydelse.

Ifølge bestemmelsen kan selv en person, der kun er "skäligen" mistænkt for en forbrydelse frihedsberøves, forudsat at det er af særlig betydning, at den mistænkte er fængslet under den yderligere efterforskning af forbrydelsen.

Tilbageholdelsen kan højst vare en uge. Inden for denne tid skal anklageren for retten fremlægge oplysninger, som fører til, at den tilbageholdte person nu med "sannolika skäl" mistænkes for forbrydelsen. I modsat fald skal frihedsberøvelsen ophæves med det samme.

Formodningsreglen i rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 2, finder ikke anvendelse ved frihedsberøvelse efter rättegångsbalken kapitel 24, § 3, hvorfor retten skal foretage en sædvanlig prøvelse af varetægtsfængslingsgrundene og ikke blot lægge til grund, at én af varetægtsfængslingsgrundene foreligger.

Utredningshæktning anvendes sjældent og udelukkende ved mistanke om yderst alvorlige forbrydelser.

Proportionalitetsprincippet

Ved enhver form for frihedsberøvelse, f.eks. varetægtsfængsling, skal der tages hensyn til proportionalitetsprincippet. Det indebærer, at den, der træffer afgørelse om frihedsberøvelse, skal vurdere, om karakteren, styrken, omfanget og varigheden af indgrebet står i rimeligt forhold til det ønskede mål.

Varetægtsfængsling må kun anvendes, hvis årsagerne til indgrebet opvejer den krænkelse eller det mén, som indgrebet medfører. Ved forventet bødestraf er varetægtsfængsling forbudt, med undtagelse af de særskilte tilfælde, der er reguleret i rättegångsbalken kapitel 24, § 2, og kapitel 25, § 9.

Grænse for varigheden af varetægtsfængslingen

Efter rättegångsbalken kapitel 24, § 4 a, er der en frist på 9 måneder for varetægtsfængsling af voksne mistænkte frem til tiltale rejses. For mistænkte under 18 år er fristen tre måneder, jf. lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare § 23 a.

Retten kan efter anmodning fra anklageren bestemme, at fristerne kan overskrides, hvis der foreligger særlige grunde. Anmodning om fristudsættelse skal fremsættes for retten senest kl. 11 dagen før fristens udløb. Herefter skal anmodningen behandles på et retsmøde senest den dag, fristen udløber.

Ved fristens udløb skal retten - såfremt der ikke er rejst tiltale eller anmodet om fristudsættelse - straks ophæve varetægtsfængslingen.

Alternativer til varetægtsfængsling

Efter rättegångsbalken kapitel 25, § 1, stk. 1, kan den, der er "skäligen" mistænkt for en forbrydelse, og som kan straffes med fængsel, under visse betingelser forbydes at forlade et udpeget opholdssted (rejseforbud), eller pålægges at melde sig hos Polismyndigheden på et bestemt sted og bestemte tidspunkter (meldepligt).

Såvel rejseforbud som meldepligt kan anvendes, hvis der efter omstændighederne er en risiko for, at den mistænkte undviger eller på nogen anden måde unddrager sig retsforfølgning eller straf.

Efter stk. 3 kan afgørelser om rejseforbud eller meldepligt også træffes i andre tilfælde, hvor der findes grundlag for varetægtsfængsling, og hvor det kan antages, at formålet med varetægtsfængslingen kan opnås ved en sådan afgørelse.

Overtræder den mistænkte rejseforbuddet eller meldepligten, skal den mistænkte anholdes eller varetægtsfængsles, medmindre det er åbenbart, at der ikke er grundlag for en sådan frihedsberøvelse, jf. rättegångsbalken kapitel 25, § 9.

Det er efter rättegångsbalken kapitel 25, § 1, stk. 3, muligt at træffe afgørelse om meldepligt vedrørende en person, som med "sannolika skäl" er mistænkt for en forbrydelse, der kan straffes med fængsel i et år eller mere. Sådanne afgørelser forekommer dog sjældent. I praksis forekommer afgørelser om rejseforbud eller meldepligt hovedsageligt i sager med flugtrisiko, hvor forbrydelsen ikke kan medføre fængsel i et år eller mere.

Kriminalitetstyper

Varetægtsfængsling kan anvendes ved alle former for kriminalitet, forudsat at de grundlæggende betingelser for mistankekravet, strafferammen og de særlige varetægtsfængslingsgrunde er opfyldt.

Narkotikakriminalitet:

Narkotikakriminalitet er inddelt i grader: *narkotikakriminalitet*, *mindre narkotikakriminalitet*, *grov narkotikakriminalitet* og *særligt grov narkotikakriminalitet*. Narkotikaforbrydelser behandles i

overensstemmelse med de almindelige regler for varetægtsfængsling. Mindre narkotikaforbrydelser kan udgøre et tilstrækkeligt grundlag for varetægtsfængsling efter bestemmelserne i rättegångsbalken kapitel 24, § 2. Narkotikaforbrydelser, der er grove eller særligt grove, er omfattet af formodningsreglen i rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 2. Uagtsom besiddelse af narkotika og ulovlig besiddelse af visse lægemidler behandles efter de almindelige regler om varetægtsfængsling.

Våbenkriminalitet:

Våbenkriminalitet er også inddelt i grader: våbenkriminalitet, mindre våbenkriminalitet, grov våbenkriminalitet og særligt grov våbenkriminalitet. Våbenforbrydelser behandles i overensstemmelse med de almindelige regler for varetægtsfængsling, og mindre våbenforbrydelser behandles efter rättegångsbalken kapitel 24, § 2. Grove eller særligt grove våbenforbrydelser er omfattet af formodningsreglen i rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 2.

Varetægtsfængsling i forbindelse med afgørelse om udvisning

Af rättegångsbalken kapitel 24, § 21, stk. 2, fremgår, at afgørelse om varetægtsfængsling også kan anvendes i forbindelse med en dom, hvor der er risiko for, at den mistænkte unddrager sig udsendelsen. Hvis retten har truffet afgørelse om udvisning, kan retten beslutte, at udlændingen skal forblive varetægtsfængslet på trods af kriminalitetskravet på et år. Dette bør dog kun forekomme sjældent.

Varetægtsfængsling på dette grundlag kan kun omfatte tiden indtil dommen får retskraft, og således ikke indtil udsendelsen kan iværksættes.

Der er ikke i svensk ret mulighed for at varetægtsfængsle en udlænder inden domsafsigelse med den begrundelse, at vedkommende kan blive udvist.

Sammenligning mellem Danmark og Sverige

På baggrund af ovenstående gennemgang af retsgrundlaget for varetægtsfængsling i Sverige ses det, at svensk ret på mange områder er sammenlignelig med de danske regler om varetægtsfængsling.

I svensk ret er der således hjemmel til varetægtsfængsling i situationer, hvor der er risiko for, at den sigtede flygter (flugtrisiko), risiko for at den sigtede vanskeliggør efterforskningen (kollusionsfare), eller risiko for at den sigtede fortsætter med at begå kriminalitet (recidivrisiko), jf. rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 1. Kriminalitetskravet i svensk ret er dog lavere (1 år) end i dansk ret (1 år og 6 måneder).

Svensk ret adskiller sig navnlig fra dansk ret i relation til anklagerens uafhængige rolle, idet anklageren i Sverige træffer uafhængige afgørelser og indtager en mere styrende rolle under efterforskningen. Svensk ret adskiller sig endvidere fra dansk ret ved, at der ved alvorlige forbrydelser (herved forstås forbrydelser, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller mere) er en formodning for, at varetægtsfængsling kan finde sted, jf. rättegångsbalken kapitel 24, § 1, stk. 2, dog uden at varetægtsfængsling på noget tidspunkt bliver obligatorisk.

Dertil kommer, at der efter svensk ret ikke er mulighed for at varetægtsfængsle en udlænding inden domsafsigelse med den begrundelse, at vedkommende kan blive udvist.

Kravet om 'sannolika skäl' forekommer videre ud fra en ren ordlydsfortolkning som værende strengere end det danske 'begrundet mistanke'. Dette skal dog sammenholdes med den førnævnte formodningsregel. Der er mulighed for varetægtsfængsling af personer, der er 'skäligen' mistænkt (som lægger sig tættere op af begrundet mistanke), hvis der er påvirkningsrisiko i relation til efterforskningen, men varetægtsfængsling ud fra dette lempeligere mistankekrav kan som nævnt ovenfor alene finde sted i op til en uge.

Endelig er der en væsentlig processuel forskel på de danske og svenske regler, idet det som anført fremgår af rättegångsbalken kapitel 45, § 14, stk. 2, at hvis den tiltalte anholdes eller tilbageholdes, skal hoveforhandlingen påbegyndes snarest og senest to uger fra den dag, hvor tiltalen er rejst, hvilket må formodes at afkorte varigheden af varetægtsforløbene betragteligt.

4. Analyse på baggrund af generelle dataudtræk på varetægtsfængslingsområdet

Denne del af analysen baserer sig på datatræk fra POLSAS og vedrører varetægtsforløb i perioden fra 2018 til 2023.

4.1. Omfanget af varetægtsfængslinger

Af nedenstående tabel 1 om antal afsluttede varetægtsforløb fordelt på år i perioden fra 2018 til 2023 fremgår det, at antal afsluttede varetægtsforløb i 2018 lå på 4.604, mens tallet i 2023 lå på 3.361. I perioden fra 2018 til 2023 ses antallet af afsluttede varetægtsforløb dermed at være faldet med 27 %.

En mindre del af de afsluttede varetægtsforløb er først påbegyndt efter dom i første instans. Det fremgår således af tabellen, at der i 2023 er 73 varetægtsforløb ud af de i alt 3.361 forløb, hvor varetægtsfængslingen først er påbegyndt efter dom i første instans. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der i forbindelse med byrettens dom afsiges kendelse om varetægtsfængsling med henblik på afsoning eller under ankesagens behandling, såfremt byrettens dom ankes.

Tabel 1. Antal afsluttede varetægtsforløb, fordelt på år

År	Antal forløb	Heraf antal forløb påbegyndt efter dom i første instans ud af det samlede antal forløb
2018	4.604	75
2019	4.387	76
2020	4.039	101
2021	3.648	63
2022	3.666	87
2023	3.361	73

Et fald i antal afsluttede varetægtsforløb ses også vedrørende forløb afgjort med frifindelse. Af [tabel 2](#) nedenfor fremgår antal afsluttede varetægtsforløb, hvor der er sket frifindelse for det forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på. Endvidere fremgår andelen af disse beregnet ud fra det samlede antal afsluttede varetægtsforløb (opgjort i tabel 1 ovenfor). I 2018 blev 303 varetægtsforløb afgjort med frifindelse, mens der i 2023 var tale om 217 forløb. Dette svarer til et fald i antal forløb afgjort med frifindelse på ca. 28 %. Faldet skal dog ses i lyset af det generelt faldende antal forløb, jf. tabel 1, hvilket understøttes af, at andelen af varetægtsforløb, der afgøres med frifindelse, ud af det samlede antal afsluttede varetægtsforløb ligger stabilt i den pågældende periode. Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at der er sket domfældelse i ca. 90 % af alle sager – uanset om den pågældende har været varetægtsfængslet i løbet af sagen – afgjort i perioden fra 2018 til 2023.

Tabel 2. Antal afsluttede varetægtsforløb, der er afgjort med frifindelse, fordelt på år

År	Antal forløb	Andel forløb afgjort med frifindelse
2018	303	6,58 %
2019	228	5,20 %
2020	261	6,46 %
2021	248	6,80 %
2022	249	6,79 %
2023	217	6,46 %

4.2. Varetægtsfængslingers varighed

4.2.1. Den gennemsnitlige varighed

Af [tabel 3](#) fremgår den gennemsnitlige varighed af de i tabel 1 opgjorte afsluttede varetægtsforløb. I 2018 lå den gennemsnitlige varighed på 3,3 måneder, mens den i 2023 lå på 5,6 måneder. Dette svarer til et højere gennemsnit i varigheden på 2,3 måneder i 2023 sammenlignet med 2018.

Tabel 3. Den gennemsnitlige varighed i måneder for afsluttede varetægtsforløb, fordelt på år

År	Gennemsnitlig varighed
2018	3,3
2019	3,9
2020	4,2
2021	4,9
2022	5,0
2023	5,6

Af nedenstående [tabel 4](#) fremgår andelen af afsluttede varetægtsforløb fordelt på intervaller for varetægtsfængslingens varighed og år i perioden fra 2018 til 2023. Det fremgår af tabellen bl.a., at andelen af varetægtsforløb med en varighed på 0-3 måneder er faldet markant i den pågældende periode. Samtidig er andelen af forløb med en varighed på over 3 måneder eller derover blevet større.

Tabel 4. Andel afsluttede varetægtsforløb, fordelt på intervaller for varighed og år

År	Varighed i måneder				
	0-3 mdr.	3-6 mdr.	6-12 mdr.	12-24 mdr.	24 mdr.+
2018	66%	18%	12%	4%	0%
2019	62%	19%	13%	6%	1%
2020	57%	22%	14%	6%	1%
2021	49%	25%	17%	7%	2%
2022	51%	23%	16%	8%	2%
2023	44%	26%	19%	8%	3%

4.2.2. Den gennemsnitlige varighed for varetægtsforløb afgjort med frifindelse

Et højere gennemsnit i varigheden ses ligeledes vedrørende varetægtsforløb afgjort med frifindelse. Det fremgår således af [tabel 5](#) nedenfor, at gennemsnittet af varigheden af disse forløb i 2018 var på 3,9 måneder, mens den i 2023 var på 6,8 måneder. Dette svarer til et højere gennemsnit i varigheden på 2,9 måneder i 2023 sammenlignet med 2018.

Sammenholdes ovenstående tabel 2 og nedenstående tabel 5 fremgår det, at varetægtsforløb afgjort med frifindelse de fleste år i gennemsnit varer længere end gennemsnittet for alle afsluttede varetægtsforløb. Som anført under pkt. 2 udgør varetægtsforløb afgjort med frifindelse forløb, hvor der er sket frifindelse for det forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på. Vedkommende kan således være idømt en frihedsstraf for andre forhold i samme sagskompleks.

Tabel 5. Den gennemsnitlige varighed i måneder for afsluttede varetægtsforløb, der er afgjort med frifindelse, fordelt på år

År	Gennemsnitlig varighed
2018	3,9
2019	5,1
2020	4,8
2021	4,7
2022	6,5
2023	6,8

4.2.3. Varighed for varetægtsforløb med mentalerklæring

Af [tabel 6](#) nedenfor fremgår antal afsluttede varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæring, fordelt på varighedsintervaller og år i perioden fra 2018 til 2023. I alle tilfælde er første mentalerklæring udarbejdet inden varetægtsforløbets ophør. Det fremgår af tabellen, at der i perioden fra 2018 til 2023 er udarbejdet færre mentalerklæringer i

varetægtsforløb af henholdsvis 0-3 måneder og 3-6 måneders varighed. Til gengæld er der udarbejdet flere mentalerklæringer i varetægtsforløb med en varighed på 6-12 måneder, 12-24 måneder og over 24 måneder.

Tabel 6. Antal afsluttede varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæring, fordelt på år og varighed

År	Varighed i måneder					Total
	0-3 mdr.	3-6 mdr.	6-12 mdr.	12-24 mdr.	24 mdr.+	
2018	78	64	52	21	2	217
2019	68	89	118	36	3	314
2020	60	76	123	59	5	323
2021	56	85	131	58	16	346
2022	50	76	90	64	14	294
2023	33	48	99	65	21	266

Af [tabel 7](#) nedenfor fremgår andelen af afsluttede varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæring, fordelt på varighed og år i perioden fra 2018 til 2023.

Sammenholdes [tabel 7](#) med [tabel 4](#) under pkt. 4.2.1. ovenfor, fremgår det, at varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæring, oftere har en varighed på mindst 6 måneder sammenlignet med andre varetægtsforløb. Det betyder, at varigheden af varetægtsforløb med mentalerklæringer i gennemsnit har været længere end den gennemsnitlige varighed af alle afsluttede varetægtsforløb.

Tabel 7. Andel af afsluttede varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæringer, fordelt på intervaller og år

År	Varighed i måneder				
	0-3 mdr.	3-6 mdr.	6-12 mdr.	12-24 mdr.	24 mdr.+
2018	36 %	29 %	24 %	10 %	1 %
2019	22 %	28 %	38 %	11 %	1 %
2020	19 %	24 %	38 %	18 %	2 %
2021	16 %	25 %	38 %	17 %	5 %
2022	17 %	26 %	31 %	22 %	5 %
2023	12 %	18 %	37 %	24 %	8 %

4.2.4. Sagsområder og varighedsintervaller for varetægtsforløbene

I nedenstående [tabel 8](#) fordeles varigheden for antal afsluttede varetægtsforløb på intervaller for varetægtsfængslingens varighed, sagsområder og år i perioden 2018 til 2023. Af bilag 1 fremgår hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Af tabellen fremgår det, at sagsområderne narkotika og smugling, vold og tyveri udgør lidt mere end halvdelen af det samlede antal varetægtsforløb i den pågældende periode. I 2023 er antallet

af forløb vedrørende tyveri næsten halveret i forhold til antallet i 2018. I 2023 er det dermed sagsområderne narkotika og smugling, vold, røveri og drab, brand mv., der udgør ca. 58 % af det samlede antal varetægtsforløb.

Som det fremgår af tabel 4 i afsnit 4.2.1, er antallet af varetægtsforløb med en varighed på 0-3 måneder faldet markant. Det fremgår endvidere af tabellen nedenfor, at dette kan henføres til specifikke sagsområder. Antallet af forløb med en varighed på 0-3 måneder vedrørende indbrud og tyveri er faldet med henholdsvis ca. 68 % og 64 % i den pågældende periode. Også antallet af forløb med en varighed på op til 3 måneder vedrørende vold er mere end halveret. Anderledes forholder det sig for antallet af varetægtsforløb på 12 måneder eller derover, hvor der overordnet set er sket en stigning fra 186 forløb i 2018 til 369 forløb i 2023, og hvor stigningen navnlig ses for forløb vedrørende økonomisk kriminalitet samt narkotika og smugling.

Om varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder eller derover bemærkes det, at navnlig drab, brand mv. samt narkotika og smugling udgør størstedelen af varetægtsfængslingsforløbene. Dette er gennemgående for hele den pågældende periode.

Tabel 8. Antal afsluttede varetægtsforløb fordelt på varighedsintervaller, år og sagsområde

Sagsområde	Varighed i måneder	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Drab, brand mv.	0-3 mdr.	83	49	53	73	58	51
	3-6 mdr.	61	55	43	49	44	45
	6-12 mdr.	92	78	61	68	53	53
	12-24 mdr.	60	79	51	51	53	66
	24 mdr. +	8	3	17	29	25	34
	Total	304	264	225	270	233	249
Vold	0-3 mdr.	532	453	403	339	357	245
	3-6 mdr.	120	138	174	182	192	167
	6-12 mdr.	83	93	68	94	89	88
	12-24 mdr.	13	26	17	18	26	26
	24 mdr. +	1	0	6	1	1	3
	Total	749	710	668	634	665	529
Sædelighed	0-3 mdr.	110	75	60	77	83	63
	3-6 mdr.	37	37	40	54	41	30
	6-12 mdr.	62	53	61	54	51	59
	12-24 mdr.	21	16	27	26	26	29
	24 mdr. +	2	1	0	6	4	8
	Total	232	182	188	217	205	189
Røveri	0-3 mdr.	177	113	133	121	112	78
	3-6 mdr.	128	87	115	102	118	88
	6-12 mdr.	53	54	64	70	56	74
	12-24 mdr.	14	21	20	34	17	11
	24 mdr. +	4	0	5	1	5	1
	Total	376	275	337	328	308	252
Indbrud	0-3 mdr.	350	254	197	151	124	111
	3-6 mdr.	95	104	84	61	56	62

	6-12 mdr.	39	42	36	29	43	41
	12-24 mdr.	7	6	6	9	6	4
	Total	491	406	323	250	229	218
Tyveri	0-3 mdr.	480	423	271	143	229	174
	3-6 mdr.	74	46	58	60	70	63
	6-12 mdr.	33	30	18	37	21	33
	12-24 mdr.	5	0	4	4	5	1
	24 mdr. +	0	0	0	0	1	0
	Total	592	499	351	244	326	271
Økonomisk kriminalitet	0-3 mdr.	211	215	205	162	155	132
	3-6 mdr.	43	36	36	48	31	50
	6-12 mdr.	16	20	19	38	30	39
	12-24 mdr.	1	13	6	6	11	14
	24 mdr. +	0	5	2	1	0	4
	Total	271	289	268	255	227	239
Narkotika og smugling	0-3 mdr.	602	652	603	459	438	411
	3-6 mdr.	149	197	213	246	188	230
	6-12 mdr.	87	118	156	149	143	167
	12-24 mdr.	24	61	57	93	105	85
	24 mdr. +	3	27	8	12	29	39
	Total	865	1055	1037	959	903	932
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	0-3 mdr.	196	150	133	123	131	91
	3-6 mdr.	115	86	95	84	82	77
	6-12 mdr.	87	63	79	66	66	62
	12-24 mdr.	23	32	34	22	37	30
	24 mdr. +	0	1	1	8	11	10
	Total	421	332	342	303	327	270
Øvrig særlov	0-3 mdr.	262	312	218	127	140	104
	3-6 mdr.	17	36	41	18	38	45
	6-12 mdr.	3	6	15	6	25	26
	12-24 mdr.	0	0	0	0	3	0
	Total	282	354	274	151	206	175
Færdselslov	0-3 mdr.	16	17	15	22	34	22
	3-6 mdr.	4	3	8	9	1	6
	6-12 mdr.	1	1	2	6	2	5
	12-24 mdr.	0	0	0	0	0	3
	24 mdr. +	0	0	0	0	0	1
	Total	21	21	25	37	37	37
Øvrige områder	12-24 mdr.	0	0	1	0	0	0
	Total	0	0	1	0	0	0

4.2.5. Antal tiltalte

Af bilag 2, tabel 9, fremgår antal afsluttede varetægtsforløb fordelt på intervaller for varigheden, antal tiltalte i det sagskompleks, som varetægtsforholdet indgår i og år i perioden fra 2018 til 2023. Det bemærkes om tabellen, at kategorien 'ingen tiltalte' dækker over varetægtsforløb, der ikke ender med en tiltale. Disse kan f.eks. være afgjort med påtaleopgivelse mv.

Af tabellen fremgår bl.a. i perioden fra 2018-2023 et fald i antal varetægtsforløb, der har haft en varighed på 3 måneder og derunder, som alene har haft én tiltalt i sagskomplekset. Det fremgår således af tabellen, at der i 2018 samlet var 1.829 varetægtsforløb med en varighed på 0-3 måneder, hvor der var én tiltalt i sagskomplekset. Dette svarer til, jf. bilag 3, tabel 10, at 68 % af varetægtsforløbene med én tiltalt i sagskomplekset havde en varighed på 0-3 måneder i 2018. I 2023 var der 941 forløb med en varighed på 0-3 måneder, hvor der var én tiltalt i sagskomplekset, hvilket, jf. bilag 3, tabel 10, svarer til, at 46 % af varetægtsforløbene med én tiltalt i sagskomplekset havde en varighed på 0-3 måneder.

Omvendt fremgår det vedrørende varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder og derover, at der i 2018 samlet set var 8 forløb med tre eller flere tiltalte i sagskomplekset. Til sammenligning lå dette tal i 2023 på samlet 64 forløb. Dette svarer, jf. bilag 3, tabel 10, til, at 1 % af varetægtsforløbene med tre eller flere tiltalte i sagskomplekset havde en varighed på 24 måneder eller derover i 2018, mens der i 2023 var tale om i alt 11 % af forløbene.

Af tabellen kan det endvidere udledes bl.a., at mere end halvdelen af varetægtsforløbene fra 2019-2023 med en varighed på over 24 måneder havde mindst tre tiltalte i sagskomplekset. I 2018 udgjorde andelen 44 %.

4.2.6. Varetægtsforløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen

Som det fremgår ovenfor, er varigheden af varetægtsforløb forsøgt belyst ved at se på bl.a., om det er bestemte sagsområder, der driver varetægtsforløbenes varighed, og om der i varetægtsforløbene fra 2018 til 2023 er flere tiltalte i de sagskomplekser, som varetægtsforløbene indgår i.

I forlængelse heraf er det med tabel 11 nedenfor forsøgt illustreret, om dette har en indvirkning på antal afsluttede varetægtsforløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen. Endvidere fremgår andelen af disse beregnet ud fra det samlede antal afsluttede varetægtsforløb (opgjort i tabel 1 ovenfor).

Som det fremgår af tabel 11, er der fra 2018 til 2023 med undtagelse af året 2020 sket et mindre fald i antal forløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen. Det fremgår endvidere, at andelen af forløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen, ligger relativt stabilt i perioden fra 2018 til 2023.

Tabel 11. Antal afsluttede varetægtsforløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen

År	Antal forløb	Andel forløb hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen
2018	266	5,78 %
2019	244	5,56 %

2020	289	7,16 %
2021	216	5,92 %
2022	213	5,81 %
2023	197	5,86 %

4.2.7. Varighed i de enkelte sagsled

I det følgende er den gennemsnitlige varighed brudt ned på sagsled. Ved sagsled skal forstås de forskellige dele af straffesagsbehandlingen, som en straffesag gennemgår, herunder efterforskning i politiet og efterfølgende tiltalevurdering i anklagemyndigheden samt behandlingen af sagen i byretten og eventuelt i landsretten.

Af [tabel 12](#) nedenfor fremgår den gennemsnitlige varighed af afsluttede varetægtsforløb, hvor der er rejst tiltale under varetægtsforløbet, fordelt på før og efter tiltalerejsning og år i perioden fra 2018 til 2023.

Varetægtsforløbene med rejst tiltale under forløbet udgjorde i perioden fra 2018 til 2023 ca. 80 % af alle afsluttede forløb. De resterende varetægtsforløb består primært af forløb, hvor der ikke rejses tiltale, eller hvor tiltalen rejses enten før varetægtsforløbets start eller efter varetægtsforløbet er afsluttet. Disse forløb er generelt af kortere varighed end de øvrige.

[Tabel 3](#) under pkt. 4.2.1. ovenfor viser, at gennemsnittene af varigheden af alle afsluttede varetægtsforløb fra 2018 til 2023 er blevet 2,3 måneder højere. Heraf kan ca. 90 % henføres til varetægtsforløb, hvor der rejses tiltale i løbet af varetægtsforløbet.

Den gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb, hvor der rejses tiltale under varetægtsforløbet, var i 2018 på 3,8 måneder og i 2023 på 6,4 måneder, hvilket svarer til ændring på 2,6 måneder. I disse forløb har varigheden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning i den pågældende periode konsekvent udgjort ca. 40 % af varetægtsperioden. De resterende 60 % af varigheden udgøres af tiden efter tiltalerejsningen. Det betyder, at den del af varigheden, som kan tilskrives politiets og anklagemyndighedens sagsbehandling, har udgjort 40 % af den samlede gennemsnitlige varighed for de pågældende forløb.

Tabel 12. Den gennemsnitlige varighed i måneder for afsluttede varetægtsforløb, hvor der er rejst tiltale under varetægtsforløbet, opdelt på før og efter tiltalerejsning, fordelt på år

År	Antal forløb	Den samlede gennemsnitlige varighed	Gennemsnitlig varighed fra start til tiltale	Gennemsnitlig varighed fra tiltale til op-hør
2018	3.675	3,8	1,5	2,3
2019	3.650	4,4	1,7	2,7
2020	3.278	4,7	1,8	2,9
2021	2.951	5,5	2,1	3,5
2022	2.999	5,7	2,1	3,6
2023	2.748	6,4	2,5	3,8

Varighed vedrørende varetægtsforløb med byretsdom

Tabel 13 opgør den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start, indtil varetægtsfængslingen er afsluttet med en byretsdom. I datatrækket indgår alene forløb, hvor varetægtsfængslingen har været igangværende ved tiltalerejsning og ved byrettens dom. Det betyder, at varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen først er påbegyndt efter tiltalerejsningen, f.eks. i forbindelse med dom i byretten, ikke er medregnet i tabellen. De pågældende forløb kan dog være anket og dermed desuden registreret med en landsretsdom, selv om der i tabellen alene er indhentet data frem til byretsdom.

Som anført indledningsvis, er gennemsnittet af varigheden af varetægtsforløbene samlet set blevet højere. Det fremgår således af tabel 3, at der er tale om et højere gennemsnit i varigheden på 2,3 måneder i 2023 sammenlignet med 2018. Opdeles forløbene frem til byretsdom, er gennemsnittet af varigheden fra varetægtsfængslingens påbegyndelse til tiltalerejsning samlet set 63 % højere i 2023 sammenlignet med 2018. Endvidere er gennemsnittet af varigheden på varetægtsforløbene fra tiltalerejsning til byretsdom blevet 67 % højere.

Tabel 13. Den gennemsnitlige varighed i måneder for afsluttede varetægtsforløb, hvor der er afsagt dom i byretten, fordelt på år

År	Antal forløb	Gennemsnitlig varighed fra start til tiltale	Gennemsnitlig varighed fra tiltale til dom i første instans	Den samlede gennemsnitlige varighed fra start til varetægtsforløbets afslutning
2018	3.253	1,6	1,5	3,9
2019	3.258	1,7	1,7	4,4
2020	2.872	1,9	1,9	5,0
2021	2.616	2,1	2,3	5,8
2022	2.668	2,2	2,4	5,9
2023	2.416	2,6	2,5	6,7

Varighed vedrørende varetægtsforløb med landsretsdom

I tabel 14 belyses den gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb fra varetægtsfængslingens start indtil landsretsdom. I datatrækket indgår alene forløb, hvor varetægtsfængslingen har været igangværende både på tidspunktet for tiltalerejsning og på tidspunktet for landsrettens dom. Det betyder, at varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen først er påbegyndt efter tiltalerejsningen, f.eks. i forbindelse med fældende dom i byretten, ikke er medregnet i tabellen.

Af tabellen fremgår det, at der i perioden fra 2018 til 2023 er sket en mindre stigning i antal afsluttede varetægtsforløb, hvor sagerne er afgjort med en landsretsdom. Endvidere er gennemsnittet af varigheden af disse forløb blevet højere. Det samme gælder gennemsnittet fra byretsdom til landsretsdom. I den forbindelse bemærkes det, at navnlig tiden fra byretsdom til landsretsdom

igennem hele den pågældende periode har udgjort næsten halvdelen af den samlede gennemsnitlige varighed af de pågældende forløb.

Som det fremgår af tabel 3, er der tale om et højere gennemsnit i varigheden på 2,3 måneder i 2023 sammenlignet med 2018. Opdeles forløbene frem til landsretsdom, er gennemsnittet af varigheden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning ca. 38 % højere i 2023 sammenlignet med 2018. Endvidere er gennemsnittet af varigheden fra tiltale til dom i første instans ca. 68 % højere i 2023 sammenlignet med 2018. Gennemsnittet af varigheden fra dom i første instans til landsrettens dom er i 2023 ca. 40 % højere end i 2018.

Tabel 14. Den gennemsnitlige varighed i måneder for afsluttede varetægtsforløb, hvor der er afsagt dom i landsretten, fordelt på år

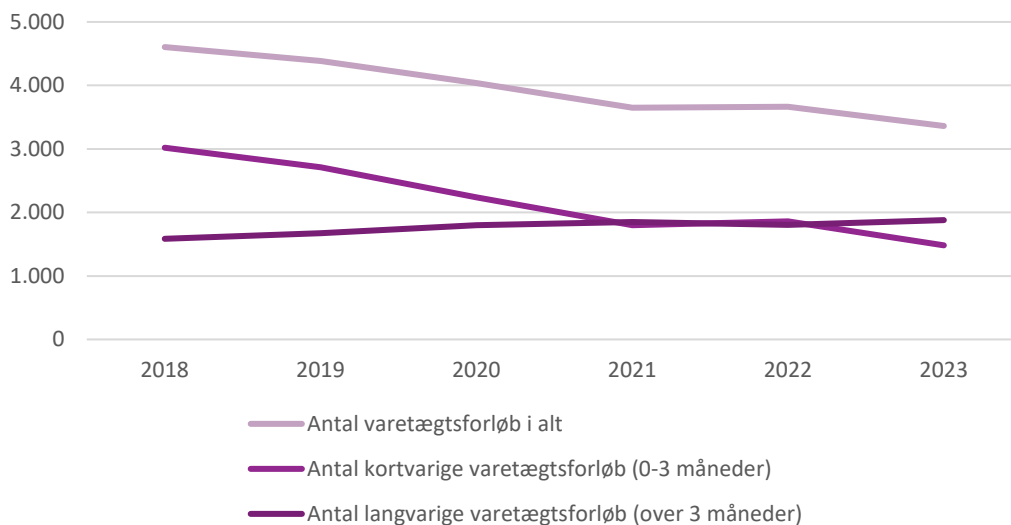
År	Antal forløb	Gennemsnitlig varighed fra start til tiltale	Gennemsnitlig varighed fra tale til dom i første instans	Gennemsnitlig varighed fra dom i første instans til dom i landsretten	Den samlede gennemsnitlige varighed fra start til varetægtsforløbets afslutning
2018	308	3,1	2,8	5,3	11,5
2019	355	3,5	3,2	6,1	13,2
2020	353	3,2	3,2	6,4	13,3
2021	330	3,7	3,9	6,6	15,2
2022	341	3,5	3,9	7,0	15,0
2023	354	4,3	4,7	7,4	17,0

4.3. Sammenfatning

Sammenfattende fremgår det om *omfanget* af varetægtsfængslinger, at der er sket et markant fald i antal afsluttede varetægtsforløb i perioden fra 2018 til 2023. Dette gælder tillige varetægtsforløb afgjort med frifindelse for det forhold, som varetægtsforløbet har været knyttet op på. Den procentvise andel af varetægtsforløb afgjort med frifindelse er dog mere eller mindre uændret i forhold til det samlede antal varetægtsforløb. Endvidere er andelen af varetægtsforløb, hvor der i det tilknyttede sagskompleks er udarbejdet mentalerklæring, blevet større i perioden fra 2018 til 2023.

Forholdet mellem antallet af varetægtsforløb, forløb under 3 måneder og langvarige forløb over 3 måneder er illustreret i nedenstående figur 1. Af denne fremgår et markant fald i antal varetægtsforløb, herunder et markant fald i antal varetægtsforløb med en varighed på forløbene på 0-3 måneder. Samtidig ses flere langvarige varetægtsforløb i perioden fra 2018 til 2023, på trods af det generelle fald i antal forløb.

Figur 1: Forholdet mellem varetægtsforløb under og over tre måneder

Med hensyn til *varigheden* af varetægtsfængslinger fremgår det, at gennemsnittet af varigheden af afsluttede varetægtsforløb i perioden fra 2018 til 2023 er blevet 2,3 måneder højere. Heraf har sagsområderne drab og brand mv. og narkotika og smugling de længste gennemsnitlige varigheder, ligesom disse har flest varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder og derover. Det fremgår endvidere, at der indhentes flere mentalklæringer i varetægtsforløb med en varighed på 6 måneder og derover, ligesom der ses flere varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder og derover med tre eller flere tiltalte i sagskomplekset.

Endvidere er gennemsnittet af varigheden af afsluttede varetægtsforløb, under hvilke der er rejst tiltale, blevet 2,6 måneder højere i perioden fra 2018 til 2023. Imidlertid har *fordelingen* af den gennemsnitlige varighed af disse forløb på henholdsvis politi og anklagemyndighed samt domstolene været nærmest konstant i den pågældende periode. Således har 40 % af den gennemsnitlige varighed af disse forløb konsekvent udgjort varigheden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning. De resterende 60 % har konsekvent udgjort varigheden efter tiltalerejsning og frem til der sker løsladelse fra varetægtsfængslingen.

For så vidt angår varetægtsforløb, hvor sagerne er afgjort med en landsretsdom, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende både på tidspunktet for tiltalerejsning og på tidspunktet for landsrettens dom, kan næsten halvdelen af den samlede gennemsnitlige varighed af disse forløb i perioden fra 2018 til 2023 konsekvent tilskrives perioden mellem byrettens og landsrettens dom.

5. Analyse på baggrund af Rigsadvokatens dataindsamling på varetægtsfængslingsområdet

Foruden den forudgående analyse af generelle dataudtræk på varetægtsfængslingsområdet har Rigsadvokaten i forbindelse med mål nr. 7 i anklagemyndighedens mål- og resultatplanen for 2024 i perioden fra januar til september 2024 gennemført en dataindsamling på varetægtsfængslingsområdet.

Rigsadvokaten har i perioden løbende indsamlet oplysninger om de af embedernes varetægtsforløb, der har været verserende i perioden fra den 1. januar 2024 til den 24. august 2024. Disse oplysninger er sammenstillet med oplysninger, der er trukket fra POLSAS. Det er blandt andet oplysninger om dato for varetægtsfængslingsstart, dato for tiltalerejsning og dato for første retsdag i byretten. Derudover har de enkelte embeder i perioden for dataindsamlingen løbende bidraget med oplysninger om bl.a. det aktuelle fængslingsgrundlag og om eventuel forhåndsberømmelse af sagen, da disse oplysninger ikke kan trækkes fra anklagemyndighedens centrale systemer.

Rigsadvokaten har i den forbindelse indsamlet valide registreringer på samlet 2.950 varetægtsforløb, der har været verserende i perioden fra den 1. januar til den 24. august 2024. Det betyder, at nogle af forløbene kan være afsluttet i løbet af perioden, mens andre fortsat kan være verserende.

5.1. Fængslingsgrundlag

Af [tabel 15](#) nedenfor ses fordelingen af fængslingsgrundlaget ved henholdsvis varetægtsfængslingsstart og den seneste opdatering af fængslingsgrundlaget i forbindelse med Rigsadvokatens dataindsamling vedrørende de 2.950 varetægtsforløb. Et fængslingsgrundlag kan ændre sig under en varetægtsperiode, hvis der er indtruffet forhold, der påvirker betingelserne for varetægtsfængslingen, uden at dette vurderes at skulle føre til løsladelse.

I 1.047 ud af de i alt 2.950 varetægtsforløb er varetægtsfængslingen oprindeligt sket alene med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. I yderligere 802 varetægtsforløb er varetægtsfængslingen i grundlovsforhøret sket med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, i kombination med en eller flere andre fængslingsgrundlag. Dermed er i alt 1.849 forløb oprindeligt sket alene eller delvist med henvisning til § 762, stk. 1, nr. 3, svarende til ca. 63 % af det samlede antal.

Forløb, der i grundlovsforhøret er henført under hjemrejselovens § 14, udgør samlet set 146 forløb ud af de 2.950, svarende til lige knap 5 %. Det typiske sagsområde for disse fængslinger er, jf. nedenstående [tabel 16](#), tyveri, der står for 27 % af de 146 forløb.

Det kan desuden konstateres, at nogle varetægtsforløb skifter fængslingsgrundlag i løbet af varetægtsperioden. Ved den seneste registrering af fængslingsgrundlaget udgør varetægtsforløb med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, herunder forløb hvor varetægtsfængsling er sket

i kombination med en eller flere andre fængslingsgrundlag, 1.538 ud af de i alt 2.950 forløb svarende til ca. 52 %.

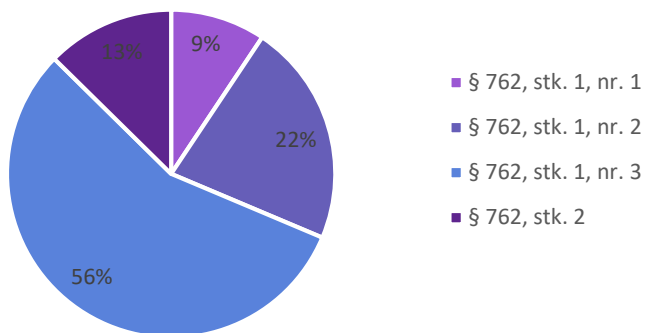
236 forløb er ved varetægtsfængslingens start henført under enten retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, nr. 2, eller under en kombination af disse. Ved seneste opdatering er tallet 461 forløb. Inddrager man forløb, hvor fængslingen i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, er sket i kombination med en eller flere andre fængslingsgrundlag er fordelingen henholdsvis 255 forløb ved grundlovsforhøret og 490 ved seneste registrering svarende til henholdsvis 8,6 % og 16,6 % ud af de i alt 2.950 forløb.

Tablet 15: Registreret fængslingsgrundlag ved varetægtsfængslingens start og det senest registrerede fængslingsgrundlag

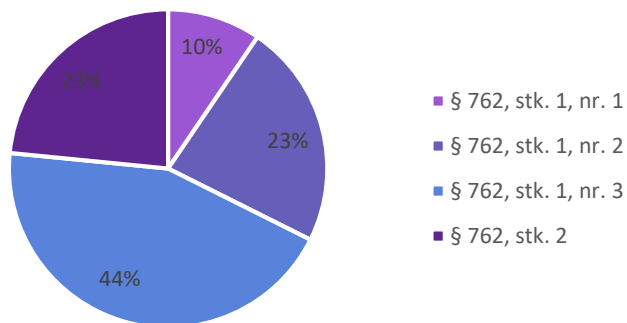
Fængslingsgrundlag	Oprindeligt fængslingsgrundlag	Seneste fængslingsgrundlag
§ 762, stk. 1, nr. 1	175	187
§ 762, stk. 1, nr. 2	411	450
§ 762, stk. 1, nr. 3	1.047	869
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 2	65	65
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3	218	187
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3	472	404
§ 762, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3	104	70
§ 762, stk. 2, nr. 1	201	416
§ 762, Stk. 2, nr. 2	24	27
§ 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2	11	18
§ 762, stk. 1, nr. 1 og § 762, stk. 2, nr. 1	9	8
§ 762, stk. 1, nr. 1 og § 762, stk. 2, nr. 2	2	2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1	0	6
§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 2	2	2
§ 762, stk. 1, nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	0	2
§ 762, stk. 1, nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2	0	1
§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2	1	1
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1	0	2
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	1	2
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2	2	0
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	2	1
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2	1	1
§ 762, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2	2	1
§ 763, stk. 1, nr. 1	1	1
§ 763, stk. 1, nr. 2	7	8
Hjemrejseloven § 14	146	168
Andet	46	51
Total	2.950	2.950

Den nærmere fordeling af varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingsgrundlaget ikke er en kombination, men som *alene* er sket med henvisning til enten retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, § 762, stk. 1, nr. 2, § 762, stk. 1, nr. 3 eller § 762, stk. 2, ved henholdsvis varetægtsfængslings start og den seneste opdatering af fængslingsgrundlaget fremgår af figur 2 og 3 nedenfor.

Figur 2: Fordelingen af udvalgte fængslingsgrundlag ved varetægtsfængslings start

Figur 3: Fordelingen af udvalgte fængslingsgrundlag ved det senest registrerede fængslingsgrundlag

I tabel 16 er fængslingsgrundlaget vedrørende de 2.950 varetægtsforløb fordelt på sagsområder. Som tidligere nævnt, er der i bilag 1 vedlagt oplysninger om, hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Tabel 16: Antal varetægtsforløb fordelt på fængslingsgrundlag ved varetægtsfængslings start og sagsområde

Oprindeligt fængslingsgrundlag	Drab, brand mv.	Færdselslov	Indbrud	Narkotika og smugling	Røveri	Sædelighed	Tyveri	Vold	Øvrig straf-felov	Øvrig sær-lov	Økonomisk kriminalitet	Total
§ 762, stk. 1, nr. 1	3	5	19	32	10	4	27	21	5	21	28	175
§ 762, stk. 1, nr. 2	26	2	54	136	47	12	19	64	29	15	7	411
§ 762, stk. 1, nr. 3	178	2	19	376	94	75	6	143	111		43	1.047
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 2	2		15	12	7	1	12	4	3	7	2	65
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3	25		19	71	14	12	33	15	20		9	218
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3	37		33	112	56	31	17	112	26		48	472
§ 762, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3	6		17	16	7	3	25	11	14	1	4	104
§ 762, stk. 2, nr. 1	33	10	4	84	8	25		7	25	2	3	201
§ 762, Stk. 2, nr. 2	2	1	1		2	4		10	4			24
§ 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2				2		3		4	2			11
§ 762, stk. 1, nr. 1 og § 762, stk. 2, nr. 1				6		2		1				9
§ 762, stk. 1, nr. 1 og § 762, stk. 2, nr. 2				2								2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 2								2				2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2								1				1
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	1											1
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2						2						2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	1			1								2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2								1				1
§ 762, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2										1	1	2
§ 763, stk. 1, nr. 1											1	1
§ 763, stk. 1, nr. 2				3	1			2	1			7
Andet	2			3		1	3	1		36		46
Hjemrejseloven § 14	3	4	19	14	4		41	10	6	25	20	146
Total	319	24	200	870	250	175	183	409	246	108	166	2.950

5.1.1. Narkotika og smugling

Af ovenstående tabel 16 fremgår det, at 870 varetægtsforløb, svarende til næsten 30 % af de i alt 2.950 forløb, vedrører narkotikakriminalitet. I ca. 66 % af disse forløb er varetægtsfængslingen i grundlovsforhøret alene eller delvist sket med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Til sammenligning er varetægtsfængslingen i ca. 32 % af de 870 forløb om narkotika og smugling oprindeligt sket alene eller delvist med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2.

5.1.2. Vold

Sagsområdet med næst flest varetægtsforløb er vold. Her er der tale om 409 forløb, svarende til knap 14 % af de i alt 2.950 forløb. I ca. 69 % af disse forløb er varetægtsfængslingen i grundlovsforhøret sket alene eller delvist med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

I ca. 48 % af de 409 forløb er varetægtsfængslingen oprindeligt sket alene eller delvist med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2.

Det bemærkes, at der i beregningerne af såvel de 69 % og de 48 % indgår varetægtsforløb, hvor fængslingsgrundlaget er en kombination af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, og nr. 3.

Dermed ses en større tendens for anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, i sager om narkotikakriminalitet frem for i sager om vold. Omvendt ses en større tendens for anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, i sager om vold frem for i sager om narkotika og smugling.

5.1.3. Røveri

Også i sager om røveri anvendes retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, i videre omfang end det ses i sager om narkotika og smugling. Her udgør bestemmelsen, enten alene eller delvist fængslingsgrundlag i 110 af de 250 forløb, svarende til 44 %.

Anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, og § 762, stk. 1, nr. 3, ligger stort set på niveau i sager om røveri, da der i 115 forløb på dette sagsområde, svarende til 46 %, sker varetægtsfængslingen alene eller delvist med henvisning til § 762, stk. 1, nr. 3.

5.2. Ændringer i fængslingsgrundlag

5.2.1. Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 (påvirkningsrisiko)

I [tabel 17](#) nedenfor sammenholdes antal varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen i grundlovsforhøret alene er sket med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, med antal varetægtsforløb, der ved den seneste registrering af fængslingsgrundlaget ikke længere alene er henført under retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Forløbene er desuden fordelt på sagsområde. Formålet er at belyse, i hvilket omfang der sker ændringer i fængslingsgrundlaget for de varetægtsforløb, hvor fængslingen sker med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, samt at illustrere på hvilke sagsområder denne ændring sker. Der henvises til bilag 1 for oplysninger om hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Ca. 19 % af varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen oprindeligt er sket alene med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ændrer fængslingsgrundlag i varetægtsperioden. Det betyder, at fængslingsgrundlaget for de pågældende forløb ved den seneste registrering enten udgøres af andre fængslingsgrundlag end retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, eller at fængslingsgrundlaget udgøres af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, i kombination med et eller flere andre fængslingsgrundlag.

Af tabellen fremgår det, at ændringer oftest sker i sager om narkotika og smugling og dernæst i sager vedrørende drab, brand mv. Det er ikke på baggrund af de indsamlede oplysninger muligt nærmere at klarlægge, hvornår i varetægtsperioden fængslingsgrundlaget ændres.

Tabel 17: Det senest registrerede fængslingsgrundlag fordelt på fængslingsgrundlaget ved varetægtsfængslingens start og det senest registrerede fængslingsgrundlag

Sagsområde	Forløb med § 762, stk. 1, nr. 3, som oprindeligt fængslingsgrundlag	Forløb der ved seneste registrering ikke længere alene er henført til § 762, stk. 1, nr. 3
Drab, brand mv.	178	40
Færdselslov	2	2
Indbrud	19	3
Narkotika og smugling	376	84
Røveri	94	8
Sædelighed	75	21
Tyveri	6	1
Vold	143	22
Øvrig straffelov	111	24
Økonomisk kriminalitet	43	3
Total	1.047	208

I [tabel 18](#) brydes de 208 varetægtsforløb, hvor der under varetægtsforløbet er sket ændringer i fængslingsgrundlaget, yderligere ned. Med [tabel 18](#) er det således forsøgt illustreret, hvilke fængslingsgrundlag, der skiftes til.

Af tabellen fremgår det, at 173, svarende til ca. 83 %, af de 208 varetægtsforløb, der under varetægtsperioden ændres til et andet fængslingsgrundlag end alene retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, overgår til § 762, stk. 2, nr. 1, nr. 2, eller til en kombination af disse.

Tabel 18: Senest registrerede fængslingsgrundlag for varetægtsforløb, der i varetægtsperioden er ændret fra retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, som oprindeligt fængslingsgrundlag

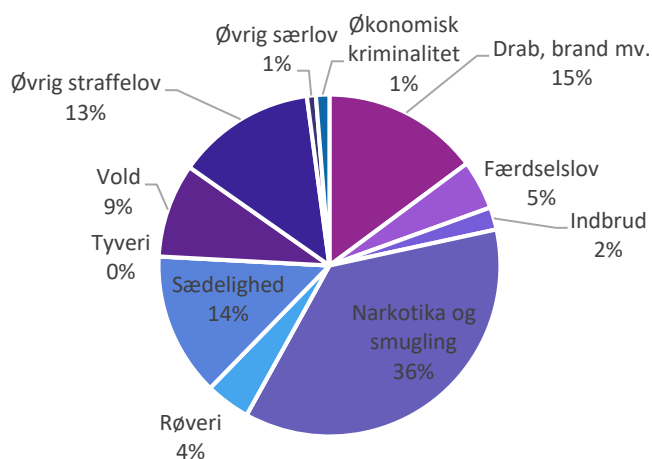
Seneste fængslingsgrundlag	Forløb der ved seneste registrering ikke længere alene er henført til § 762, stk. 1, nr. 3
§ 762, stk. 1, nr. 1	3
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1	1
§ 762, stk. 1, nr. 1 og nr. 3	5
§ 762, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3	1
§ 762, stk. 1, nr. 2	6

§ 762, stk. 1, nr. 2 og § 762, stk. 2, nr. 1	2
§ 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3	12
§ 762, stk. 1, nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 1	1
§ 762, stk. 1, nr. 3 og § 762, stk. 2, nr. 2	1
§ 762, stk. 2, nr. 1	160
§ 762, stk. 2, nr. 1 og nr. 2	9
§ 762, stk. 2, nr. 2	4
Andet	3
Total	208

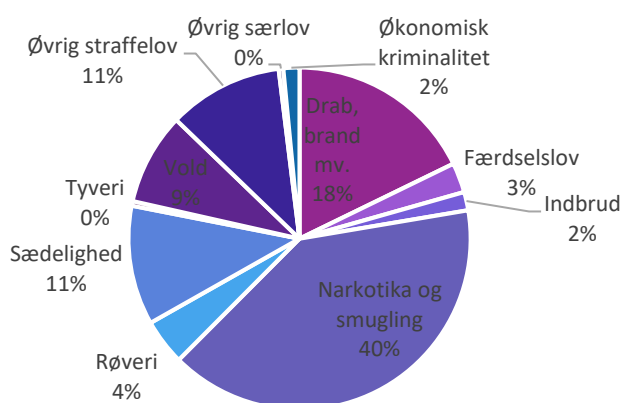
5.2.2. Retsplejelovens § 762, stk. 2 (retshåndhævelsen)

Af figur 4 og 5 nedenfor fremgår fordelingen af varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen er sket med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 2, ved henholdsvis varetægtsfængslingens start og den seneste opdatering af fængslingsgrundlaget fordelt på sagsområder. Der henvises til bilag 1 for oplysninger om hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Figur 4: Fordelingen af udvalgte fængslingsgrundlag ved varetægtsfængslingens start på sagsområde

Figur 5: Fordelingen af udvalgte fængslingsgrundlag ved det senest registrerede fængslingsgrundlag på sagsområde

Ud fra ovenstående figurer kan det konstateres, at tendensen til undervejs i varetægtsperioden at skifte til retsplejelovens § 762, stk. 2, er størst i forløb vedrørende narkotika og smugling, men at tendensen også ses i forløb vedrørende drab, brand mv.

5.3. Varetægtsfængslingernes varighed

Ud af de i alt 2.950 varetægtsforløb er der 1.938 forløb, i hvilke der er afsagt dom i første instans, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på tidspunktet for afgørelsen. Den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til der afsiges dom i første instans vedrørende de 1.938 forløb er 179,8 dage, svarende til ca. 6 måneder. Under pkt. 5.3.1. nedenfor er den gennemsnitlige varighed på ca. 6 måneder opdelt i sagsled frem til dom i første instans.

Endvidere er 680 ud af de 2.950 forløb registreret som anket. Ud af disse er der på tidspunktet for dataindsamlingens afslutning afsagt dom i landsretten i 292 forløb. Den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til der afsiges dom i landsretten af de 292 forløb er 514,1 dage, svarende til ca. 17 måneder. Under pkt. 5.3.2. nedenfor er den gennemsnitlige varighed på ca. 17 måneder opdelt i sagsled frem til landsrettens dom.

5.3.1. Opdeling af varigheden i faser frem til dom i første instans

I dette afsnit betragtes alene den gennemsnitlige varighed af de 1.938 varetægtsforløb, i hvilke der er afsagt dom i første instans vedrørende det forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på tidspunktet for dom i første instans. I beregningen indgår derfor også varetægtsforløb, der er påbegyndt efter tiltalerejsningen.

Det er ikke ud fra de indsamlede oplysninger muligt med tilstrækkelig valid datasikkerhed at opdele varigheden på henholdsvis politiets efterforskning og anklagemyndighedens sagsbehandling, herunder tiltalerejsning. Derfor er varigheden for disse to faser beregnet samlet som varigheden fra varetægtsfængslingens start til tidspunktet for tiltalerejsning.

Den samlede varighed af sagens behandling i byretten udgøres af tiden fra anklagemyndighedens tiltalerejsning til dom i første instans.

Opdelingen af den gennemsnitlige varighed i de ovenfor nævnte faser, fordelt på sagsområder, fremgår af [tabel 19](#) nedenfor. Af bilag 1 fremgår oplysninger om hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Af tabellen fremgår det bl.a., at sagsområderne drab, brand mv., sædelighed, øvrig straffelov og narkotika og smugling har de længste gennemsnitlige *varigheder* fra varetægtsfængslingens start til dom i første instans.

Forløb vedrørende narkotika og smugling udgør 33 % af det samlede *antal forløb*, hvor der er afsagt dom i første instans, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på dette tidspunkt. Herefter følger sager om vold, drab, brand mv., indbrud, tyveri og øvrig straffelov.

Af tabellen fremgår det endvidere bl.a., at politiet og anklagemyndigheden tilsammen står for 2,6 måneder, svarende til ca. 44 %, af den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til dom i første instans. De resterende 56 % kan tilskrives sagens behandling i byretten.

Efter tiltalerejsning går der i gennemsnit 0,7 måneder, svarende til ca. 21 dage, før der træffes beslutning om berømmelse. Sagsområderne drab, brand mv. og sædelighed er med til at trække dette gennemsnit op, idet der for disse i gennemsnit går henholdsvis 1,5 og 1,4 måneder, svarende til ca. 45 og 42 dage, fra tiltalerejsning til berømmelse. Sammen med øvrig straffelov, er det de sagsområder, hvor der går længst tid fra berømmelsen til afholdelse af første retsmøde. Til gengæld går der vedrørende sager om øvrig straffelov i gennemsnit blot 0,2 måneder, svarende til ca. 6 dage, fra tiltalerejsning til berømmelse af sagen. Dette tal ligger markant under den samlede gennemsnitlige varighed for denne fase.

Den gennemsnitlige varighed fra første retsmøde til der afsiges dom i første instans ses at være 0,7 måneder, svarende til 21 dage. Det bemærkes, at dette ikke er ensbetydende med, at sagen er berømmet over 21 retsdage. Det betyder, at en sag med f.eks. 6-8 berammede retsdage, kan være fordelt over eksempelvis 21 kalenderdage.

Tabel 19. Opdeling af den gennemsnitlige varighed i måneder for forløb, hvor der er afsagt dom i første instans, fordelt på sagsområder

Sagsområde	Antal forløb	Fra start til tiltale	Fra tiltale til berømmelse af retsmøde i første instans	Fra berømmelse af retsmøde til første retsmøde i første instans	Fra første retsmøde til dom i første instans	Samlet varighed fra start til dom i første instans
Drab, brand mv.	168	5,7	1,5	2,9	1,8	11,9
Færdselslov	18	1,1	0,6	2,3	0,1	4,1
Indbrud	152	2,0	0,5	1,3	0,1	3,9
Narkotika og smugling	641	3,1	0,6	2,0	0,4	6,0
Røveri	132	2,4	0,7	1,8	0,2	5,1
Sædelighed	105	2,1	1,4	3,1	0,9	7,4
Tyveri	149	1,4	0,4	0,8	0,2	2,9
Vold	240	1,6	0,7	1,4	1,3	5,0
Øvrig straffelov	141	2,6	0,2	2,6	1,7	7,2
Øvrig særlov	92	0,8	0,4	0,9	0,2	2,3
Økonomisk kriminalitet	100	1,7	1,0	1,5	0,9	5,0

Total	1.938	2,6	0,7	1,9	0,7	5,9
--------------	--------------	------------	------------	------------	------------	------------

5.3.2. Opdeling af varigheden i faser frem til dom i landsretten

I dette afsnit betragtes alene den gennemsnitlige varighed af de varetægtsforløb, i hvilke der er afsagt dom i landsretten vedrørende det forhold, som varetægtsfængslingen er knyttet op på, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på både tidspunktet for tiltalerejsning og på tidspunktet for landsrettens dom. Ud af de 292 varetægtsforløb, hvor der er afsagt dom i landsretten, har varetægtsfængslingen verseret på tidspunktet for tiltalerejsning i 263 forløb. Det betyder, at de 29 varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen først er påbegyndt efter tiltalerejsningen, f.eks. i forbindelse med dom i byretten, ikke er medregnet i tabellen.

Varigheden af sagens behandling i landsretten udgøres af tiden fra dom i første instans til dom i landsretten.

Opdelingen af den gennemsnitlige varighed for de ovenfor nævnte forløb, fordelt på sagsområder, fremgår af [tabel 20](#) nedenfor. Der henvises til bilag 1 for oplysninger om hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Af tabellen fremgår det bl.a., at den gennemsnitlige varighed for varetægtsfængslingen fra byrettens dom til landsrettens dom er 8,9 måneder. Varetægtsforløbene vedrørende drab, brand mv., har imidlertid en gennemsnitlig varighed på 13,9 måneder fra byrettens dom til landsrettens dom. Dette er 5 måneder længere end den samlede gennemsnitlige varighed på de 8,9 måneder for alle forløb i denne fase. Drab, brand mv. er endvidere sagsområdet med den længste gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til landsrettens afgørelse. Forløb vedrørende drab, brand mv. udgør ca. 16 % ud af det samlede antal forløb, i hvilke der er afsagt dom i landsretten.

Det fremgår endvidere af tabellen, at den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til tiltale for forløb frem til landsretsdom, og dermed den tid, hvor sagen beror hos politiet og anklagemyndigheden, udgør ca. 25 % af varigheden fra varetægtsfængslingens start til landsrettens dom. Af de resterende ca. 75 % af varigheden fra start til landsrettens dom kan ca. 25 % tilskrives sagens behandling i byretten, mens ca. 50 % kan tilskrives sagens behandling i perioden fra byrettens dom til landsrettens dom.

Ovenstående fordeling mellem sagsleddene er dog ikke retvisende vedrørende sagsområdet økonomisk kriminalitet, der er sagsområdet med den længste gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsningen. For disse forløb kan ca. 40 % af den gennemsnitlige varighed fra start til landsrettens dom tilskrives tiden fra varetægtsfængslingens start til tiltale, hvorimod ca. 21 % kan tilskrives sagens behandling i byretten, og ca. 39 % kan tilskrives perioden fra byrettens dom til landsrettens dom.

Tabel 20. Opdeling af den gennemsnitlige varighed i måneder for forløb, hvor der er afsagt dom i landsretten, fordelt på sagsområder

Sagsområde	Antal forløb	Fra start til tiltale	Fra tiltale til dom i første instans	Fra dom i første instans til dom i landsretten	Samlet varighed fra start til landsrettens dom
Drab, brand mv.	45	8,2	6,9	13,9	28,9
Færdselslov	3	2,0	2,9	7,8	12,7
Indbrud	8	1,9	2,3	6,0	10,2
Narkotika og smugling	89	4,0	4,2	8,6	16,8
Røveri	13	2,8	3,4	5,5	11,7
Sædelighed	33	4,1	4,5	8,2	16,8
Tyveri	5	3,5	2,2	4,7	10,5
Vold	26	4,1	3,0	8,4	15,5
Øvrig straffelov	24	4,4	5,6	9,3	19,3
Øvrig særlov	10	0,8	1,5	3,1	5,5
Økonomisk kriminalitet	7	5,0	2,6	4,8	12,4
Total	263	4,5	4,4	8,9	17,8

5.4. Forhåndsberømmelser

Som beskrevet under pkt. 3.2.2. ovenfor kan retten i medfør af retsplejelovens § 843 b, efter anmodning fra anklagemyndigheden, og såfremt det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift træffe beslutning om at forhåndsberamme hovedforhandling i sagen.

I dette afsnit undersøges derfor omfanget af forhåndsberømmelser i de 2.950 varetægtsforløb. Det bemærkes i den forbindelse, at oplysningerne om, hvorvidt der i de pågældende forløb er forhåndsberømmet hovedforhandling i sagen, beror på manuelle indtastninger, hvorfor tallene er behæftet med en vis usikkerhed.

Af [tabel 21](#) nedenfor fremgår antal varetægtsforløb, i hvilke der er forhåndsberømmet hovedforhandling, uden at denne nødvendigvis er afholdt på tidspunktet for dataindsamlingens afslutning. Forløbene er fordelt på sagsområder. Endvidere er andelen af det samlede antal forløb beregnet. Der henvises til bilag 1 for oplysninger om hvilke gerningskoder, der henhører under de nævnte sagsområder.

Af tabellen fremgår det, at der er truffet beslutning om forhåndsberømmelse af hovedforhandling i 575 forløb. Dette svarer til ca. 19 % af de 2.950 forløb. Det fremgår endvidere, at forhåndsberømmelse er særligt anvendt i forløb vedrørende drab, brand mv. og narkotika og smugling, hvor 100 forløb, svarende til ca. 31 % af de 575 forløb, er forhåndsberømmet. Også i forløb vedrørende færdselslov, vold og øvrig straffelov er tendensen til at forhåndsberømme hovedforhandling højere end det samlede gennemsnit for andelen af forhåndsberømmelser.

Tabel 21. Antal og andel varetægtsforløb, i hvilke der er forhåndsberammet hovedforhandling, fordelt på sagsområder

Sagsområde	Antal forløb	Antal forhåndsberammelser	Andel forhåndsberammelser
Drab, brand mv.	319	100	31,3 %
Færdselslov	24	5	20,8 %
Indbrud	200	36	18,0 %
Narkotika og smugling	870	160	18,4 %
Røveri	250	49	19,6 %
Sædelighed	175	30	17,1 %
Tyveri	183	26	14,2 %
Vold	409	85	20,8 %
Øvrig straffelov	246	50	20,3 %
Øvrig særlov	108	8	7,4 %
Økonomisk kriminalitet	166	26	15,7 %
Total	2.950	575	19,5 %

Ud af de 575 forhåndsberammede varetægtsforløb er der i 449 forløb afsagt dom i byretten på tidspunktet for dataindsamlingens afslutning. Den gennemsnitlige varighed af disse fremgår af [tabel 22](#) nedenfor. Forløbene er fordelt på sagsområder.

Af tabellen fremgår det, at den samlede gennemsnitlige varighed for varetægtsforløb, hvor der anvendes forhåndsberømmelse af sagen, og hvor der er afsagt dom i første instans, er 8,4 måneder. Sammenholdt med tabel 17 ovenfor er gennemsnittet af varigheden af disse forløb dermed 2,5 måneder højere end for forløb, hvor der er afsagt dom i første instans, og hvor der ikke er sket forhåndsberømmelse af hovedforhandlingen.

Det fremgår endvidere, at gennemsnittet af varigheden for varetægtsforløb med dom i første instans vedrørende drab, brand mv., og hvor der er anvendt forhåndsberømmelse, er 14,3 måneder og dermed 41 % højere end den gennemsnitlige varighed for alle varetægtsforløb, hvor der er anvendt forhåndsberømmelse. Også forløb vedrørende narkotika og smugling samt øvrig straffelov ligger over den gennemsnitlige varighed for alle de forløb, hvor der er anvendt forhåndsberømmelse.

Varetægtsforløb vedrørende drab, brand mv., narkotika og smugling samt øvrig straffelov udgør samlet ca. 58 % af alle forløb, hvor der er anvendt forhåndsberømmelse. Varigheden fra start til tiltale vedrørende forløb på disse sagsområder ligger desuden over den gennemsnitlige varighed for denne fase for alle forhåndsberammede forløb.

Det er ikke muligt på baggrund af dataindsamlingen nærmere at klarlægge, hvorvidt den gennemsnitlige varighed for de forløb, hvor der er anvendt forhåndsberømmelse, havde været endnu længere, såfremt hovedforhandlingen ikke havde været forhåndsberammet.

Tabel 22. Opdeling af den gennemsnitlige varighed i måneder for varetægtsforløb, i hvilke der er forhåndsberammet hovedforhandling og afsagt dom i første instans, fordelt på sagsområder

Sagsområde	Antal forløb	Fra start til tiltale	Fra tiltale til beramelse af retsmøde i første instans	Fra beramelse af retsmøde til første retsmøde i første instans	Fra første retsmøde til afgørelse i første instans	Samlet varighed fra start til dom i første instans
Drab, brand mv.	70	7,0	2,1	2,8	2,4	14,3
Færdselslov	3	2,3	0,4	1,4	0,2	4,3
Indbrud	35	2,4	0,5	1,7	0,1	4,7
Narkotika og smugling	153	4,7	0,8	3,4	0,7	9,5
Røveri	34	3,2	0,9	1,0	0,3	5,5
Sædelighed	22	3,5	0,8	1,9	1,1	7,3
Tyveri	17	2,4	0,3	0,9	0,3	3,9
Vold	46	1,9	0,6	1,7	0,5	4,7
Øvrig straffelov	39	3,0	0,7	2,7	2,5	9,0
Øvrig særlov	8	0,8	0,3	0,8	0,2	2,2
Økonomisk kriminalitet	22	3,7	1,1	1,0	1,1	7,0
Total	449	4,1	1,0	2,4	1,0	8,4

5.5. Sammenfatning

Sammenfattende kan det om *fængslingsgrundlaget* siges, at retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, enten alene eller i kombination med andre bestemmelser, begrundet størstedelen, svarende til ca. 63 % af de undersøgte 2.950 forløb ved varetægtsfængslings start. Forløb vedrørende narkotika og smugling udgør næsten 30 % af de undersøgte forløb, og 66 % af disse er ved varetægtsfængslings start alene eller delvist henført under retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Sammenholdes antal varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen ved varetægtsfængslings start alene er sket med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, med antal varetægtsforløb, der ved den seneste registrering af fængslingsgrundlaget ikke længere alene er henført under retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, kan det konstateres, at ca. 19 % af de forløb, der oprindeligt alene er henført under retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ændrer fængslingsgrundlag i varetægtsperioden. Endvidere ses tendensen til ændring af fængslingsgrundlaget undervejs at være størst i sager om narkotika og smugling samt drab, brand mv.

Selv om det ikke er muligt at afdække, hvornår i varetægtsperioden, skiftet i fængslingsgrundlaget sker, kan det konstateres, at der ofte skiftes til retsplejelovens § 762, stk. 2. Det antages dog, at skiftet sker, når betingelserne for anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ikke længere er til stede.

Sammenfattende kan det om *varigheden* vedrørende den del af de undersøgte forløb, i hvilke der er afsagt dom i byretten, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på tidspunktet for

byrettens dom, konstateres, at 56 % af den gennemsnitlige varighed ligger i tiden efter tiltalerejsning og frem til dom i byretten. Det kan endvidere udledes, at der navnlig i forløb vedrørende sædelighed og drab, brand mv. går lang tid fra tiltalerejsning til første retsmøde i byretten.

For så vidt angår forløb, i hvilke der er afsagt dom i landsretten, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende både på tidspunktet for tiltalerejsning samt på tidspunktet for landsrettens dom, ses også en tendens til, at sagens behandling ved domstolene udgør størstedelen af den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til landsrettens dom. Tiden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning udgør alene 25 % af den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til landsrettens dom.

Vedrørende sager, hvor hovedforhandlingen har været *forhåndsberammet*, og hvor der er afsagt dom i byretten, kan det konstateres, at gennemsnittet af varigheden af varetægtsforløb er ca. 42 % højere, end for forløb, hvor der er afsagt dom i byretten uden anvendelse af forhåndsberømmelse. Det fremgår endvidere, at navnlig forløb vedrørende drab, brand mv. trækker den gennemsnitlige varighed af forhåndsberammede sager betydeligt op.

6. Løbende møder mellem anklagemyndigheden og politisøjlen

Med anklagemyndighedens mål- og resultatplan for 2024 blev det besluttet, at anklagemyndigheden og politisøjlen i 2024 løbende skulle afholde specifikke møder med et skærpet fokus på anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, herunder, navnlig med fokus på en skærpet vurdering af nødvendigheden af varetægtsfængsling over for proportionaliteten. Baggrunden herfor er, at der ved varetægtsfængsling med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, om påvirkningsrisiko, gælder en skærpet begrundelsespligt.

I den forbindelse har der i hvert embede været udpeget en til to kontaktpersoner, der i løbet af 2024 har indgået i et mødeforum med Rigsadvokaten. Dette med henblik på at samle op på resultaterne af møderne om anvendelsen af varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, mellem anklagemyndigheden og politisøjlerne.

Formålet med de løbende møder mellem anklagemyndigheden og politisøjlerne har været lokalt at skabe fokus på, hvorvidt der fortsat er påvirkningsrisiko og proportionalitet i konkrete varetægtsforløb i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Temaet for møderne har været en drøftelse af enkelte eller udvalgte varetægtsforløb, herunder navnlig langvarige forløb, samt den generelle anvendelse af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Der har ikke været opstillet nærmere rammer for mødernes afvikling fra Rigsadvokaten. Det har derfor været op til de enkelte embeder at beslutte, hvem fra henholdsvis anklagemyndigheden og politiet, der har skullet deltage på disse møder. Det har endvidere været op til de enkelte embeder

at tilrettelægge hyppigheden af og det konkrete indhold på disse møder. Af den grund har de enkelte embeder grebet opgaven forskelligt an. Rigsadvokaten er således i mødeforummet med kontaktpersonerne blevet præsenteret for forskellige indgangsvinkler til afviklingen af disse møder, ligesom embederne i mødeforummet har kunnet inspirere og udveksle erfaringer med hinanden.

Embederne har over for Rigsadvokaten løbende redegjort for deres erfaringer med møderne mellem anklagemyndigheden og politisøjlen. Under pkt. 6.1. nedenfor samles indledningsvist op på embedernes afvikling af møderne, herunder formatet på disse. I den forbindelse bemærkes det, at der i embederne – også ud over mål- og resultatplanen – generelt er fokus på et godt og tæt samarbejde mellem anklagemyndigheden og politiet i arrestantsagsbehandlingen. Under pkt. 6.2. samles der herefter op på embedernes erfaringer med møderne, herunder om møderne har medført øget fokus på varetægtsfængslinger i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, hvilken effekt dette fokus har medført, herunder om det har ført til en ændring i den samlede behandling af arrestantsager.

6.1. Mødernes format

En række af embederne har foruden de løbende møder også iværksat yderligere initiativer med henblik på at skærpe fokus på anvendelsen af varetægtsfængsling, herunder navnlig varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Det bemærkes, at disse yderligere tiltag er iværksat i anledning af de pågældende embeders lokale tilsynsplan for 2024.

Det konkrete indhold på de løbende møder, deltagerne på og hyppigheden af disse varierer fra embede til embede. Fælles for størstedelen af embederne er, at møderne er afholdt månedligt, og at anklagemyndigheden typisk har været repræsenteret bl.a. ved en eller flere advokaturchefer. Politisøjlen er primært repræsenteret ved deltagelse af enten politiinspektører, vicepolitiinspektører eller politikommisærer.

En større variation findes i, hvordan der på disse møder er skabt et skærpet fokus på anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, herunder navnlig fokus på vurdering af nødvendigheden af varetægtsfængsling over for proportionaliteten.

En række embeder har valgt at fokusere på varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen alene er sket i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, således at disse forløb er gennemgået nærmere på de løbende møder. Endvidere har flere embeder gennemgået varetægtsforløb, der strækker sig over mere end tre måneder, hvor andre embeder har haft fokus på f.eks. de fem ældste arrestantsager, som fortsat er under efterforskning, eller sager, som er overdraget til anklagemyndigheden med henblik på vurdering af tiltalespørgsmålet.

Foruden de løbende møder mellem anklagemyndigheden og politiet, har opmærksomheden på anvendelsen af varetægtsfængsling, herunder navnlig varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, givet flere embeder anledning til at informere mere bredt om emnet. For eksempel har der i et embede været afholdt møde mellem embedets efterforskningsledere og en repræsentant fra anklagemyndigheden med henblik på en mere generel drøftelse af anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Et andet embede har sendt nyhedsbreve om emnet til relevante medarbejdere i både anklagemyndigheden og politiet.

6.2. Erfaringsopsamling

Det er erfaringen fra flere embeder, at der overordnet set sker varetægtsfængsling i det omfang, hvor det er nødvendigt. Der er imidlertid flere embeder, der har givet udtryk for, at det skærpede fokus på anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, har medført en øget effektivitet i efterforskningsfasen. I den forbindelse fremhæves et øget fokus på, at konkrete efterforskningskridt som for eksempel udlæsning af beslaglagte telefoner eller sporsikring så vidt muligt iværksættes på et tidligere tidspunkt.

Det er vanskeligt på nuværende tidspunkt at konkludere, om der qua det skærpede fokus på anvendelsen af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, er sket et yderligere fald i antallet af varetægtsfængslinger, og om der af samme grund varetægtsfængsles i mindre omfang, men enkelte embeder har givet udtryk for, at et skærpet fokus på vurdering af nødvendigheden af varetægtsfængsling, herunder af opretholdelse af varetægtsfængslingen efter efterforskningens afslutning, efter deres opfattelse har medført, at nogle arrestanter har kunnet løslades tidligere i forløbet end hidtil.

I hovedparten af embederne er det erfaringen, at et øget fokus på varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, har bidraget til at skærpe opmærksomheden på anvendelsen af bestemmelsen. I flere embeder er drøftelserne om de konkrete omstændigheder i sagerne endvidere blevet en mere naturlig del af kommunikationen mellem anklagemyndigheden og politiet. Dialogen om verserende arrestantsager er blevet mere konkret og struktureret, hvilket er med til at sikre fremdrift i sagerne.

7. Konklusion

Med afsæt i rapportens analyse af varetægtsfængslingsområdet er det i dette afsnit ud fra en række udvalgte faktorer søgt belyst, om og i hvilket omfang disse faktorer påvirker den gennemsnitlige varighed af et varetægtsforløb.

Det fremgår af analysen, at det samlede antal varetægtsforløb i perioden fra 2018 til 2023 er faldet. I samme periode er gennemsnittet af varigheden af disse blevet højere.

Baggrunden for, at gennemsnittet af varigheden af varetægtsforløb er højere kan ikke udledes af dataudtrækkene alene, idet ikke alle relevante faktorer er målbare. Konklusionerne kan derfor suppleres af anklagerfaglige betragtninger.

Udover at færre kortvarige varetægtsforløb har haft betydning for den gennemsnitlige varighed, har analysen vist, at der er en række yderligere faktorer, som enkeltvis vurderes at have betydning for den højere gennemsnitlige længden af varetægtsforløbene. Det drejer sig navnlig om

- sagernes **kompleksitet**,
- **antallet af tiltalte**,
- **retternes** – og navnlig landsretternes – gennemsnitlige **sagsbehandlingstid** og
- formentlig også udarbejdelse af **mentalerklæring**.

Flere af disse enkeltstående faktorer vil typisk være til stede i de sager, som har en særlig langvarig varetægtsperiode, hvorfor dette selvsagt vurderes at have negativ betydning for længden af varetægtsforløbene.

Det kan komme til udtryk i komplekse sager om f.eks. narkotika og smugling eller drab i bandemiljøet, som efter endt efterforskning og tiltalerejsning muligvis vil skulle afvikles over flere retsdage, og hvor der typisk er flere tiltalte. I kraft heraf vil der derfor også være flere beskikkede forsvarere, som skal kunne give møde samtidig, hvilket kan have betydning i forbindelse med retternes berømmelse og den efterfølgende afvikling af sagen. Hvis sådanne sager ankes, vil landsretternes sagsbehandlingstid gennemsnitligt udgøre en forholdsvis stor del af det samlede varetægtsforløb.

Samtidig ses det, at det samlede antal af varetægtsforløb, antallet af kortere varetægtsforløb og antallet af varetægtsforløb vedrørende typisk de mindre komplekse sager som f.eks. tyveri er faldet. Det er derfor vurderingen, at politiet og anklagemyndigheden i højere grad fokuserer på de forløb, hvor varetægtsfængsling er strengt nødvendig for efterforskningen, eller at hensynet til retshåndhævelsen begrundet varetægtsfængsling, om end betingelserne for varetægtsfængsling kan være opfyldt i en række andre sager, hvor indgrebet undlades. Dette fokus er yderligere skærpet i forbindelse med arbejdet med anklagemyndighedens mål- og resultatplan for 2024.

Hypotesen om, at det er mere omfattende og grovere sager, der varetægtsfængsles i, understøttes yderligere af, at andelen af varetægtsforløb, hvor straffen er udstået med varetægtsfængsling, ikke er steget. Tværtimod ses andelen af varetægtsforløb, hvor straffen anses for udstået med varetægtsfængslingen, at ligge relativt stabilt i perioden fra 2018 til 2023 på trods af, at antallet af de langvarige varetægtsfængslinger er steget.

Ovenstående konklusion tager som nævnt sit afsæt i udvalgte faktorer. Andre faktorer, som f.eks. ombesiddelse af forsvarere, udsættelse eller omberømmelser, forfald mv., som kan have betydning for længden af varetægsperioden, har ikke været inddraget i Rigsadvokatens analyse eller konklusion.

I det følgende konkluderes nærmere inden for udvalgte enkelte områder af analysen.

7.1. Flere kortvarige varetægtsforløb

Analysen har bl.a. forsøgt at afdække, om det har betydning for varigheden af varetægtsforløb, at der ses færre varetægtsforløb af kortere varighed sammenlignet med tidligere samtidig med, at varigheden af de langvarige forløb er blevet højere.

Det følger af analysen, at der er markant færre kortvarige varetægtsfængslinger af en varighed på 0-3 måneder og flere langvarige varetægtsfængslinger af en varighed på mere end 3 måneder. Dette kan i sig selv vil føre til, at den gennemsnitlige længde samlet set fremstår højere. En del af forklaringen på det højere gennemsnit kan også tilskrives, at en større andel af de langvarige varetægtsfængslinger har en varighed på mere end 12 måneder.

Dermed har faldet i de korte varetægtsforløb haft en indflydelse på det samlede højere gennemsnit af varighed af varetægtsforløbene i perioden fra 2018 til 2023. Dette kan bl.a. tilskrives en ændring i kriminalitetstypen bag varetægtsfængslingerne, jf. følgende afsnit.

7.2. Sagsområder

I analysen er det dernæst søgt belyst, om den gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb kan tilskrives visse sagsområder.

Det kan i den forbindelse udledes bl.a., at antallet af varetægtsforløb med en varighed på 0-3 måneder er faldet markant, og at faldet på dette interval særligt ses på sagsområder som indbrud, tyveri og vold. Anderledes forholder det sig for antallet af varetægtsforløb på 12 måneder eller derover, hvor der overordnet ses flere forløb af, og hvor der navnlig for sager om økonomisk kriminalitet samt narkotika og smugling ses flere forløb med en længere varighed. Det kan endvidere udledes, at varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder eller derover i særlig grad udgøres af sagsområderne drab, brand mv. samt narkotika og smugling.

Baggrunden for, at varigheden af varetægtsforløb falder for visse sagsområder, mens den stiger for andre, kan ikke afdækkes med afsæt i dataudtrækkene i analysen alene.

For så vidt angår faldet i de kortere varetægtsforløb med en varighed på under tre måneder, har flere af landets politikredse løbende tilkendegivet, at det skærpede fokus på nødvendigheden af

varetægtsfængsling i højere grad har medført en restriktiv vurdering af, hvornår varetægtsfængsling er nødvendig.

Ses der på varetægtsforløb med en varighed på 24 måneder eller derover, udgøres den højere gennemsnitlige varighed navnlig af forløb vedrørende sagsområder, hvor der gennem årene er sket en væsentlig udvikling i karakteren af kriminaliteten.

Dette gør sig f.eks. gældende for sager om narkotika og smugling, hvor der i stadig højere grad ses en udvikling hen mod sager om omfattende mængder af narkotika. Derudover vil der i sager af denne karakter typisk være flere tekniske spor, der skal gennemgås, flere gerningsmænd samt bagmænd, ligesom sagerne også kan trække tråde til udlandet. Dette stiller øgede krav både til efterforskningsfasen, anklagemyndighedens vurdering af tiltalsspørgsmålet og til den efterfølgende behandling ved domstolene, hvor sagerne ofte berammes over flere retsdage.

Fælles for de sagsområder, der udgør de længste varetægtsfængslinger, er således, at de ofte vil være kendetegnet ved en vis kompleksitet. Dette kan have betydning for den samlede sagsbehandlingstid af sagerne og dermed også længden af varetægtsforløbene vedrørende disse sagsområder. Dertil kommer, at der er tale om sager, hvor der henset til sagernes alvor ofte udmåles længerevarende fængselsstraffe, hvorfor varetægtsfængslingerne typisk vil kunne opretholdes under f.eks. en ankesagsbehandling på trods af den gennemsnitlige behandlingstid ved landsretterne, uden at dette vil være i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Sammenfattende kan det konkluderes, at det særligt er sagsområder, der typisk er karakteriseret ved en vis kompleksitet, der trækker de længerevarende varetægtsfængslingsforløb, hvilket bidrager til, at den samlede gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb bliver højere.

7.3. Antal tiltalte

I analysen er det endvidere undersøgt, i hvilket omfang antallet af tiltalte har betydning for varigheden af varetægtsforløb.

I den forbindelse ses der i perioden fra 2018 til 2023 bl.a. et fald i varetægtsforløb med en varighed på 3 måneder og derunder, som alene har haft én tiltalt i sagskomplekset.

Omvendt fremgår det, at der i perioden frem til 2023 (på nær året 2018) i mere end halvdelen af varetægtsforløbene med en varighed over 24 måneder, var mindst tre tiltalte i sagskomplekset. Dette indikerer, at varigheden af varetægtsforløb stiger, når der er flere tiltalte i sagskomplekset. Når der er flere tiltalte, er der selvsagt også behov for flere beskikkede forsvarer. Disse skal kunne give møde på den samme dag eller i flere fortløbende dage i løbet af et kalenderår. Med andre ord

kan antallet af tiltalte i et sagskompleks have stor betydning for, hvordan og hvornår den pågældende sag kan afvikles og dermed også for varigheden af varetægtsforløb.

7.4. Mentalerklæringer

Det er endvidere undersøgt, om, og i givet fald hvilken, betydning det har for varigheden af varetægtsforløb, at der udarbejdes mentalerklæring, som kan være en tidskrævende proces.

Det kan konstateres, at der udarbejdes færre mentalerklæringer i de varetægtsforløb, der varer mellem 0-3 måneder og 3-6 måneder. Omvendt udarbejdes der flere mentalerklæringer i de varetægtsforløb, der har en varighed på mere end 6 måneder.

Det er vanskeligt ud fra datatrækkene at pege på, om det er mentalerklæringerne, der medfører den længere gennemsnitlige varighed, eller om den længere gennemsnitlige varighed skyldes sagsområder med en i forvejen lang gennemsnitlig varighed på varetægtsforløb som f.eks. sager om drab, hvor mentalerklæringer som det klare udgangspunkt vil være indiceret.

Det er endvidere ikke ud fra data muligt at belyse, om den højere gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb, hvor der udarbejdes mentalerklæringer, skyldes anklagemyndigheden, f.eks. fordi mentalundersøgelserne ikke indhentes på et tidligt nok tidspunkt, eller om det er sagsbehandlingstiden hos Retspsykiatrisk Klinik eller landets regioner, der influerer på varigheden. Under alle omstændigheder kan det af analysen udledes, at varetægtsforløb, under hvilke der er udarbejdet mentalerklæringer, i gennemsnit har haft en længere varighed end den gennemsnitlige varighed for alle varetægtsforløb i samme periode.

7.5. Varighed opdelt på sagsled

Varigheden af varetægtsfængslingsforløb er i analysen opdelt på forskellige sagsled i straffesagskæden. Formålet hermed har været at skitsere et mere nuanceret billede af varigheden i de enkelte sagsled, herunder at afdække, om nogle sagsled har større indvirkning på varigheden af varetægtsfængsling end andre.

Idet det ikke har været muligt med tilstrækkelig valid datasikkerhed at opdele varigheden på henholdsvis politiets efterforskning og anklagemyndighedens sagsbehandling, herunder tiltalerejsning, er varigheden for disse to faser beregnet samlet som varigheden fra varetægtsfængslingens start til tidspunktet for tiltalerejsning.

7.5.1. Varetægtsforløb med byretsdom

Af analysen fremgår det, at varigheden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning vedrørende varetægtsforløb, hvor sagerne er afgjort med en byretsdom, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende både på tidspunktet for tiltalerejsning og på tidspunktet for byrettens dom,

i perioden fra 2018 til 2023 er blevet længere. Derudover peger data i retning af, at navnlig byretternes berammelsestid er blevet væsentligt højere.

For så vidt angår varetægtsforløb, i hvilke der er afsagt dom i første instans, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende på tidspunktet for byrettens dom, fremgår det af Rigsadvokatens dataindsamling på varetægtsfængslingsområdet, at 44 % af den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til dom i første instans kan tilskrives politiets efterforskning og anklagemyndighedens tiltalerejsning. De resterende 56 % af den gennemsnitlige varighed ligger i tiden efter tiltalerejsning og frem til dom i første instans.

I de 56 % ligger også den tid, der bruges på berømmelse af hovedforhandling i sagen. Af analysen fremgår det, at der i gennemsnit går mere end 2 uger fra tiltalerejsning til berømmelse af hovedforhandling. For så vidt angår forløb vedrørende drab, brand mv. samt sædelighed er den gennemsnitlige varighed fra tiltale til berømmelse af hovedforhandling dobbelt så lang som gennemsnittet for alle forløb i denne fase. En forklaring herpå kan være, at der kan være behov for berømmelse af flere retsdage, og/eller at flere parter er involveret.

7.5.2. Varetægtsforløb med landsretsdom

Varigheden fra varetægtsfængslingens start til tiltalerejsning vedrørende varetægtsforløb, hvor sagerne er afgjort med en landsretsdom, og hvor varetægtsfængslingen har været verserende både på tidspunktet for tiltalerejsning og på tidspunktet for landsrettens dom, er blevet længere i perioden fra 2018 til 2023. Også i disse forløb peger data i retning af, at byretternes berammelsestid er blevet længere.

For så vidt angår oplysningerne fra Rigsadvokatens dataindsamling, kan det konstateres, at den gennemsnitlige varighed fra varetægtsfængslingens start til tiltale og dermed den tid, hvor sagen beror hos politi og anklagemyndighed, udgør ca. 25 % af varigheden fra varetægtsfængslingens start til landsrettens dom. Af de resterende ca. 75 % af varigheden fra start til landsrettens dom kan ca. 25 % tilskrives sagens behandling i byretten, mens ca. 50 % kan tilskrives sagens behandling i perioden fra byrettens dom til landsrettens dom. Dermed bruger landsretten vedrørende disse forløb dobbelt så lang tid på behandling af sagen i forhold til byretten. Det tyder på, at også landsretternes berammelsestider har indvirkning på varigheden af varetægtsfængsling.

Det bemærkes desuden, at omberømmelse, udsættelse mv. af hovedforhandlingen i enten by- eller landsretten også kan have indflydelse på varigheden af varetægtsforløb.

7.6. Forhåndsberømmelser

Efter retsplejelovens § 843 b kan retten efter anmodning, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift forhåndsberamme hovedforhandling i sagen. Det er derfor forsøgt belyst, om muligheden for forhåndsberamme hovedforhandling i sagen har indvirkning på varetægtsfængslingers varighed.

Den gennemsnitlige varighed af varetægtsforløb, der har været forhåndsberammende, og hvor der er truffet afgørelse i første instans, er ca. 42 % længere, end for andre varetægtsforløb, hvor der er truffet afgørelse i første instans. Dermed ses der ikke en tendens til, at forhåndsberømmelse af hovedforhandlingen generelt afkorter varigheden af varetægtsfængslingen, men som det er tilkendegivet under pkt. 5.4., er det ikke på baggrund af dataindsamlingen muligt nærmere at klarlægge, hvorvidt varigheden af de forhåndsberammede forløb havde været længere, hvis der ikke var sket forhåndsberømmelse.

Det er navnlig forløb vedrørende drab, brand mv. samt narkotika og smugling, der trækker gennemsnittet af varigheden af forhåndsberammede sager betydeligt op. Varigheden fra start til tiltale vedrørende forløb på disse sagsområder ligger desuden over gennemsnittet af varigheden for alle forløb, hvor der er anvendt forhåndsberømmelse. Noget tyder derfor på, at forhåndsberømmelse oftere anvendes på sagsområder, hvor efterforskningen kan være mere kompliceret, eksempelvis fordi efterforskningsmaterialet er meget omfattende, eller fordi der er flere tiltalte.

7.7. Fængslingsgrundlag

Med hensyn til fængslingsgrundlag fremgår det af analysen, at ca. 63 % af de undersøgte varetægtsforløb ved varetægtsfængslingens start enten helt eller delvist er henført under retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Dermed er det ved varetægtsfængslingens start for knap 2/3 af de undersøgte forløb fundet, at der er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Af analysen fremgår det endvidere, at sagsområdet narkotika og smugling udgør området med flest varetægtsforløb. Baggrunden herfor kan være, at efterforskningen i sager om narkotika og smugling kan være kompleks og omfattende, bl.a. fordi der i disse sager ofte skal ske bearbejdning af omfattende efterforskningsmateriale. Dette skal sammenholdes med, at der, jf. tabel 8, generelt på dette område ses færre kortvarige og flere langvarige forløb.

Der ses dog også en tendens til, at varetægtsforløb, hvor varetægtsfængslingen oprindeligt er sket alene med henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ændrer fængslingsgrundlag i varetægtsperioden. Denne tendens er størst for varetægtsforløb vedrørende narkotika og smugling. Ændringerne i fængslingsgrundlaget under varetægtsperioden viser, at der løbende foretages en vurde-

ring af, om betingelserne for varetægtsfængslingen fortsat er til stede, idet der under varetægtsperioden kan være indtruffet forhold, der påvirker betingelserne for varetægtsfængslingen, for eksempel fordi det vurderes, at der ikke længere er en påvirkningsrisiko. I disse tilfælde ændres fængslingsgrundlaget ofte til retsplejelovens § 762, stk. 2, hvorefter der bl.a. kræves en særlig be- styrket mistanke.

Bilag 1

Sagsområde	Gerningskode
Drab, brand mv.	71111 - Brandstiftelse, kvalificeret
Drab, brand mv.	71121 - Brandstiftelse, forsætlig
Drab, brand mv.	73111 - Manddrab
Drab, brand mv.	73112 - Forsøg på manddrab
Vold	70305 - Vold mod polititjenestemand
Vold	70307 - Vold mod nogen i offentlig tjeneste mv.
Vold	70308 - Trussel om vold mod nogen i offentlig tjeneste mv.
Vold	70312 - Trusler om vold mv. mod offentlig myndighed
Vold	70319 - Angreb med genstande mod nogen i offentlig tjeneste
Vold	70325 - Trusler og lignende mod vidner og deres nærmeste
Vold	70326 - Vold mod vidner og deres nærmeste
Vold	73241 - Vold
Vold	73251 - Kvalificeret vold
Vold	73252 - Vold med skade på legeme eller helbred
Sædelighed	72301 - (Udgået) Voldtægt ved anvendelse af vold eller trussel om vold
Sædelighed	72302 - (Udgået) Voldtægt ved ulovlig tvang
Sædelighed	72303 - (Udgået) Voldtægt ved udnyttelse af hjælpeløs tilstand
Sædelighed	72304 - Voldtægt ved samleje med barn under 12 år
Sædelighed	72305 - Voldtægt
Sædelighed	72319 - Samleje med barn under 15 år
Sædelighed	72331 - (Udgået) Andet seksuelt forhold ved vold eller trussel om vold
Røveri	76313 - Røveri mod forretning
Røveri	76314 - Røveri mod tankstation
Røveri	76317 - Røveri mod person i egen bolig
Røveri	76319 - Røveri mod andre
Røveri	76324 - Særligt farligt røveri mod tankstation
Røveri	76327 - Røveri - særlig farlig - mod person i egen bolig
Røveri	76329 - Særligt farligt røveri mod andre
Indbrud	75113 - Indbrud i skole
Indbrud	75184 - Indbrud i øvrigt
Indbrud	75211 - Indbrud i villa og lignende
Tyveri	75574 - Tyveri, tricktyveri på gadeplan
Tyveri	75581 - Tyveri fra campingplads
Tyveri	75599 - Tyveri fra andre steder
Økonomisk kriminalitet	76141 - Bedrageri
Økonomisk kriminalitet	76151 - Databedrageri
Økonomisk kriminalitet	76211 - Afpresning
Narkotika og smugling	71281 - Salg af narkotika
Narkotika og smugling	71282 - Smugling m.v. af narkotika

Narkotika og smugling	84111 - Lov om euforiserende stoffer (Salg)
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	70335 - Fange/flygtet
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	70421 - Grov forstyrrelse af offentlig ro og orden
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	71289 - Skydevåben, særligt skærpende, offentligt sted
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	71290 - Skydevåben, særligt skærpende, ikke offentligt sted
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	71296 - (Udgået) Skydevåben, særlig skærpende omstændigheder
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	73341 - Forvoldt fare for liv eller førlighed
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	74111 - Ulovlig tvang
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	74121 - Frihedsberøvelse
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	74122 - Kvalificeret frihedsberøvelse
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	74265 - Trussel på livet
Øvrig straffelov, herunder brugstyveri	77281 - Brugstyveri af registreret personbil
Øvrig særlov	84180 - Knivloven, § 1, kniv på offentligt tilgængeligt sted
Færdselslov	80116 - Færdselsuheld spirituskørsel m/P-skade

Bilag 2

Tabel 9. Antal afsluttede varetægtsforløb, fordelt efter antal tiltale personer i sagskomplekset og varetægtsfængslingens varighed regnet i måneder

År	Antal tiltalte	Varighed i måneder					Antal forløb
		0-3 mdr.	3-6 mdr.	6-12 mdr.	12-24 mdr.	24 mdr.+	
2018	1 tiltalt	1.829	501	266	100	10	2.706
2018	2 tiltalte	460	161	95	30		746
2018	3+ tiltalte	336	175	195	38	8	752
2018	Ingen tiltalte	369	19	12			400
2018	Antal forløb	2.994	856	568	168	18	4.604
2019	1 tiltalt	1.745	506	306	96	3	2.656
2019	2 tiltalte	413	156	99	36		704
2019	3+ tiltalte	256	148	152	122	34	712
2019	Ingen tiltalte	285	22	8			315
2019	Antal forløb	2.699	832	565	254	37	4.387
2020	1 tiltalt	1.346	553	326	104	11	2.340
2020	2 tiltalte	353	186	120	55	3	717
2020	3+ tiltalte	273	162	134	64	24	657
2020	Ingen tiltalte	302	16	5		1	324
2020	Antal forløb	2.274	917	585	223	39	4.038
2021	1 tiltalt	1.113	587	348	123	15	2.186
2021	2 tiltalte	243	166	94	42	10	555
2021	3+ tiltalte	191	152	166	97	32	638
2021	Ingen tiltalte	236	19	12	1	1	269
2021	Antal forløb	1.783	924	620	263	58	3.648
2022	1 tiltalt	1.233	568	338	131	15	2.285
2022	2 tiltalte	244	171	113	51	12	591
2022	3+ tiltalte	142	106	124	107	48	527
2022	Ingen tiltalte	233	21	9		1	264

2022	Antal forløb	1.852	866	584	289	76	3.667
2023	1 tiltalt	941	548	392	157	21	2.059
2023	2 tiltalte	198	148	116	41	15	518
2023	3+ tiltalte	144	143	144	70	64	565
2023	Ingen tiltalte	190	25	2	1		218
2023	Antal forløb	1.473	864	654	269	100	3.360

Bilag 3

Tabel 10. Antal afsluttede varetægtsforløb, fordelt efter antal tiltale personer i sagskomplekset og varetægtsfængslingens varighed regnet i måneder – opgjort i procent

År	Antal tiltalte	Varighed i måneder					Total
		0-3 mdr.	3-6 mdr.	6-12 mdr.	12-24 mdr.	24 mdr.+	
2018	1 tiltalt	68 %	19 %	10 %	4 %	0 %	100 %
2018	2 tiltalte	62 %	22 %	13 %	4 %	0 %	100 %
2018	3+ tiltalte	45 %	23 %	26 %	5 %	1 %	100 %
2018	Ingen tiltalte	92 %	5 %	3 %	0 %	0 %	100 %
2018	Total	65 %	19 %	12 %	4 %	0 %	100 %
2019	1 tiltalt	66 %	19 %	12 %	4 %	0 %	100 %
2019	2 tiltalte	59 %	22 %	14 %	5 %	0 %	100 %
2019	3+ tiltalte	36 %	21 %	21 %	17 %	5 %	100 %
2019	Ingen tiltalte	90 %	7 %	3 %	0 %	0 %	100 %
2019	Total	62 %	19 %	13 %	6 %	1 %	100 %
2020	1 tiltalt	58 %	24 %	14 %	4 %	0 %	100 %
2020	2 tiltalte	49 %	26 %	17 %	8 %	0 %	100 %
2020	3+ tiltalte	42 %	25 %	20 %	10 %	4 %	100 %
2020	Ingen tiltalte	93 %	5 %	2 %	0 %	0 %	100 %
2020	Total	56 %	23 %	14 %	6 %	1 %	100 %
2021	1 tiltalt	51 %	27 %	16 %	6 %	1 %	100 %
2021	2 tiltalte	44 %	30 %	17 %	8 %	2 %	100 %
2021	3+ tiltalte	30 %	24 %	26 %	15 %	5 %	100 %
2021	Ingen tiltalte	88 %	7 %	4 %	0 %	0 %	100 %
2021	Total	49 %	25 %	17 %	7 %	2 %	100 %
2022	1 tiltalt	54 %	25 %	15 %	6 %	1 %	100 %
2022	2 tiltalte	41 %	29 %	19 %	9 %	2 %	100 %
2022	3+ tiltalte	27 %	20 %	24 %	20 %	9 %	100 %

2022	Ingen tiltalte	88 %	8 %	3 %	0 %	0 %	100 %
2022	Total	51 %	24 %	16 %	8 %	2 %	100 %
2023	1 tiltalt	46 %	27 %	19 %	8 %	1 %	100 %
2023	2 tiltalte	38 %	29 %	22 %	8 %	3 %	100 %
2023	3+ tiltalte	25 %	25 %	25 %	12 %	11 %	100 %
2023	Ingen tiltalte	87 %	11 %	1 %	0 %	0 %	100 %
2023	Total	44 %	26 %	19 %	8 %	3 %	100 %